

IO1- TEACHER'S BOOK

2019-1-SE01-KA204-060575

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Τίτλος έργου: 4E

Αριθμός συμφωνίας επιχορήγησης: 2019-1-SE01-KA204-060575

Εκδότης: FM Consulting, s.r.o.

Μοντάζ: ERASMUS+ 4E:

- Σουηδικό-Φινλανδικό Λαϊκό Γυμνάσιο
- Método Estudios Consultores SLU
- TREBAG INTELLECTUAL PROPERTY AND PROJECT MANAGEMENT LTD
- TENDER του Sdogati Claudio
- ΔΡΑΣΗ SYNERGY SA
- Vsl Ziniu kodas

"Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντανακλά τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν."

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	4
1.1	Κύρια αποτελέσματα της έρευνας στις χώρες εταίρους	4
2	Καινοτόμοι τρόποι εκπαίδευσης ατόμων 50+	6
2.1	Μάθηση με τεχνολογίες	6
2.2	Εξατομικευμένη εκπαίδευση	7
2.3	Ευέλικτη μάθηση	8
2.4	Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες	9
2.5	Μάθηση βασισμένη σε προβλήματα (PBL)	10
2.6	Ηλεκτρονική μάθηση (εξ αποστάσεως μάθηση)	12
2.7	Πιστοποίηση κοινωνικών δεξιοτήτων και γνώσεων που αποκτήθηκαν μέσω της μη τυπικής εκπαίδευσης	12
3	Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων	16
3.1	Επικοινωνιακές δεξιότητες	17
3.2	Ομαδική εργασία	20
3.3	Ανθεκτικότητα	22
3.4	Δημιουργικότητα	23
4	Ειδικές μέθοδοι γλωσσικής κατάρτισης	26
4.1	Μάθηση βασισμένη σε καθήκοντα	27
4.2	Γλωσσική εκμάθηση με τη βοήθεια υπολογιστή (CALL)	28
4.2.1	Τεχνολογικά ενισχυμένη εκμάθηση γλωσσών: Νέες διδακτικές προσεγγίσεις	28
4.2.2	Η ηλεκτρονική μάθηση ως σύστημα υποστήριξης: Μάθηση μεικτής μάθησης και αναποδογυρισμένη τάξη	29
4.2.3	Διδακτικές αρχές για την εκμάθηση γλωσσών με βάση τις ΤΠΕ	29
4.2.4	Βασικά στοιχεία της επιτυχημένης εκμάθησης γλωσσών με χρήση ΤΠΕ	30
4.2.5	Πρακτικές ιδέες για εφαρμογή	32
4.3	Επικοινωνιακή προσέγγιση	34
5	Ειδικές μέθοδοι για την κατάρτιση στις ΤΠΕ	37
5.1	Προβληματοκεντρική	38
5.2	Προσανατολισμένη στην εφαρμογή	39
5.3	Προσανατολισμένο σε μενού	41

5.4	Λειτουργικά προσανατολισμένο	41
5.5	Εννοιολογικά προσανατολισμένο	42
5.6	Αφηρημένο εργαλείο προσανατολισμένο	42
6	Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών	43
6.1	Τσεχική Δημοκρατία	45
6.2	Σουηδία	47
6.3	Ουγγαρία	50
6.4	Ιταλία	51
6.5	Ισπανία	53
6.6	Ελλάδα	54
6.7	Λιθουανία	56
7	Συμπεράσματα	60
8	Βιβλιογραφία	61

1 Εισαγωγή

Το Βιβλίο των Εκπαιδευτικών είναι το 1^ο πνευματικό αποτέλεσμα στο πλαίσιο του έργου 4E. Απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς ενηλίκων και έχει ως σκοπό να τους παρουσιάσει το ιστορικό του προβλήματος της ανεργίας μεταξύ των ατόμων 50+ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τις ανάγκες τους και τις μεθόδους διδασκαλίας των απαραίτητων δεξιοτήτων για την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας, καθώς και να παρουσιάσει τις βέλτιστες πρακτικές αντιμετώπισης του προβλήματος από τις χώρες των εταίρων του έργου.

Το αποτέλεσμα αναδεικνύει τη σημασία της δια βίου μάθησης και παρουσιάζει θεωρητικά μέσα για την εφαρμογή της. Την επισκόπηση του προβλήματος ακολουθούν οι βασισμένες στην έρευνα ιδέες για καινοτόμους τρόπους εκπαίδευσης των ενηλίκων καθώς και οι τομείς στους οποίους θα πρέπει να εστιάζει η εκπαίδευση, και καταλήγει με υποδειγματικές δράσεις των χωρών των συμμετεχόντων εταίρων για το θέμα.

Το βιβλίο των εκπαιδευτικών αποτελεί το πρώτο, θεωρητικό μέρος της μεθοδολογίας, το οποίο θα συμπληρωθεί αργότερα με το εκπαιδευτικό υλικό που βασίζεται στα αποτελέσματα της έρευνας αγοράς και περιλαμβάνει πρακτικά παραδείγματα των εννοιών που παρουσιάστηκαν προηγουμένως.

1.1 Κύρια αποτελέσματα της έρευνας στις χώρες εταίρους

Οι εταίροι διεξήγαγαν έρευνα σε βάθος προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις πραγματικές ανάγκες των ανώτερων εργαζομένων στο παρόν βιβλίο των εκπαιδευτικών.

Η έρευνα είναι προσβάσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://4eproject.eu/2020/07/30/desk-research-situation-of-the-citizens-50-on-the-labour-market-and-the-required-skills/>

Τα κύρια ευρήματα σχετικά με το επίπεδο της ανεργίας στις συμμετέχουσες χώρες παρουσιάζουν ορισμένες διαφορές. Η χώρα με το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας ηλικιωμένων είναι η Ιταλία με 7% και το υψηλότερο είναι το 36,5% της Τσεχικής Δημοκρατίας. Χώρες με υψηλότερα ποσοστά είναι η Ελλάδα (34,3%), η Λιθουανία (21,5%) και η Ουγγαρία (20,16%). Η Ισπανία (11,79%) και η Σουηδία (7,1%) έχουν ποσοστά κάτω του 20%.

Οι **πιο απαιτούμενες δεξιότητες** για τους εργαζόμενους είναι παρόμοιες για όλες τις χώρες, με αυτή την έννοια η έκθεση δείχνει τη σημασία που έχουν για τους εργαζόμενους οι κοινωνικές δεξιότητες, οι ψηφιακές δεξιότητες και οι δεξιότητες επικοινωνίας. Οι ξένες γλώσσες αναφέρονται επίσης συχνά ως βασικές δεξιότητες για τους εργαζόμενους. Ο όρος "**ήπιες δεξιότητες**" υπονοεί πολλές διαφορετικές

2 Καινοτόμοι τρόποι εκπαίδευσης ατόμων 50+

Προφανώς, οι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι χρειάζονται καινοτόμους τρόπους κατάρτισης σε τομείς οι οποίοι το εκπαιδευτικό υλικό δεν είναι μόνο θεωρητικό αλλά και χρήσιμο στην πράξη και μπορεί να εφαρμοστεί στον εργασιακό χώρο. Ωστόσο, η μαθησιακή διαδικασία των ηλικιωμένων εργαζομένων μπορεί να είναι πολύ μοναδική - δεν είναι τόσο ευέλικτοι όσο οι νεότεροι εκπαιδευόμενοι, έχουν τη δική τους προσωπική ζωή και εργασία, δραστηριότητες, άλλα καθήκοντα, οπότε αυτό μπορεί να δημιουργήσει κάποιες προκλήσεις τόσο για τους εκπαιδευτές όσο και για τους εκπαιδευόμενους. Από την άλλη πλευρά, οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εργαζόμενοι έχουν μεγαλύτερη εμπειρία, είναι ισχυροί στον τομέα τους και προσπαθούν για καθημερινή βελτίωση.

Η ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων που εκτιμούν οι εργοδότες είναι ζωτικής σημασίας για τις μελλοντικές επαγγελματικές προοπτικές των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας. Για το λόγο αυτό, το κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθεί με καινοτόμους τύπους μάθησης που χρησιμοποιούνται ευρέως στη διδασκαλία, καθώς και σε προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης. Παρακάτω θα βρείτε αναλυτικότερες πληροφορίες για τους επτά βασικούς καινοτόμους τύπους μάθησης, οι οποίοι είναι κατάλληλοι και αποτελεσματικοί για την εκπαίδευση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας.

2.1 Μάθηση με τεχνολογίες

Μια άλλη άποψη που συναντάται σε όλο τον κόσμο περιβάλλει τη χρήση των τεχνολογιών ως κλειδί για τη βελτίωση της μάθησης και της "εμπορευσιμότητας" των μαθητών. Στο πεδίο των τεχνολογιών, οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνουν τους μαθητές να καινοτομούν, φέρνοντάς τους πλήρως στον 21ο αιώνα, όπου η ορατότητα και η προσαρμοστικότητα κυριαρχούν.

Οι **μαθησιακές τεχνολογίες** είναι εργαλεία επικοινωνίας, πληροφόρησης και τεχνολογίας που χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση της μάθησης, της διδασκαλίας και της αξιολόγησης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει μάθηση μέσω υπολογιστή ή υλικό πολυμέσων που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να συμπληρώσει τις δραστηριότητες στην τάξη. Βασικές κατηγορίες περιλαμβάνουν διαδικτυακά μαθήματα (tutorials), προσομοιώσεις, εργαλεία παραγωγικότητας, εργαλεία επικοινωνίας - ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κ.λπ.

Η τεχνολογία **τρισεδιάστατης (3D) εκτύπωσης** περιλαμβάνει τη χρήση λογισμικού σχεδίασης με τη βοήθεια υπολογιστή (CAD) για την ανάπτυξη ενός μοντέλου ή τη λήψη ενός αρχείου 3D εκτύπωσης από μια βάση δεδομένων ή άλλη πηγή και τη χρήση ενός 3D εκτυπωτή για την παραγωγή ενός φυσικού

αντικειμένου. Τα οφέλη από τη χρήση των τεχνολογιών τρισδιάστατης εκτύπωσης ως εκπαιδευτικό εργαλείο περιλαμβάνουν την τοποθέτηση των μαθητές στη θέση του δημιουργού, εξασκώντας έτσι την καινοτομία τους σκέψη, τη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών στο ψηφιακό περιβάλλον, την τροφοδοσία της δημιουργικής διαδικασίας και την προαγωγή των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων καθώς και της δημιουργικής σκέψης.

Όσον αφορά την **επαυξημένη πραγματικότητα**, το βασικό σχήμα αυτής της μεθόδου είναι μέσω της χρήσης μιας συσκευής, η οποία σας επιτρέπει να απεικονίσετε διάφορες πηγές πληροφοριών ενός φυσικού αντικειμένου στον πραγματικό κόσμο με εικονικά στοιχεία. Στην εκπαίδευση, η επαυξημένη πραγματικότητα μας επιτρέπει να δημιουργούμε διαδραστικά μοντέλα για σκοπούς μάθησης και κατάρτισης.

Η ολοένα και μεγαλύτερη γήρανση του εργατικού δυναμικού σε συνδυασμό με την αυξανόμενη χρήση της τεχνολογίας στους σύγχρονους χώρους εργασίας σημαίνει ότι η απασχολησιμότητα των ηλικιωμένων βρίσκεται σε κίνδυνο. Ως εκ τούτου, η **μέθοδος διδασκαλίας "μάθηση με τεχνολογίες"** είναι κατάλληλη για τους ενήλικες μεγαλύτερης ηλικίας, καθώς τους παρέχει δεξιότητες απαραίτητες για την αύξηση της απασχολησιμότητάς τους στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον.

2.2 Εξατομικευμένη εκπαίδευση

Σύμφωνα με το παραδοσιακό μοντέλο μάθησης, οι εκπαιδευόμενοι πραγματοποιούνται συνήθως σε ομάδες - αυτό σημαίνει ότι κάθε εκπαιδευόμενος έχει συγκεκριμένες γνώσεις, ικανότητες, γνώσεις, αλλά βρίσκονται σε διαφορετικά επίπεδα. Λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις του 21ου αιώνα στις νέες τεχνολογίες και τις καινοτομίες, η **εξατομικευμένη μάθηση** κερδίζει ολοένα και μεγαλύτερη δημοτικότητα στις μέρες μας. Η εξατομικευμένη διδασκαλία ανταποκρίνεται στην περίπτωση του κάθε μαθητή - τις παρούσες γνώσεις, τις δεξιότητες, τις μαθησιακές ανάγκες και τον ρυθμό μάθησης.

Ιδιαίτερα για τους ηλικιωμένους εκπαιδευόμενους, η εξατομικευμένη κατάρτιση μπορεί να είναι επωφελής, καθώς λαμβάνει υπόψη όχι μόνο τις υπάρχουσες ικανότητες του εκπαιδευόμενου, αλλά και τις πιθανές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι στον εργασιακό χώρο. Επιπλέον, οι νεότερες τεχνολογίες δημιουργούν τη δυνατότητα αξιολόγησης του επιπέδου των δεξιοτήτων τους πριν από την κατάρτιση και των προσδοκιών τους, της προόδου τους κατά τη διάρκεια της κατάρτισης, καθώς και τη δυνατότητα προσδιορισμού των επόμενων βημάτων, τα οποία απαιτούνται για περαιτέρω

βελτίωση.¹ Με άλλα λόγια, κάθε εκπαιδευόμενος λαμβάνει ένα ατομικό σχέδιο κατάρτισης το οποίο βασίζεται στις ατομικές δεξιότητες και τα ενδιαφέροντά του.

Ωστόσο, η εξατομικευμένη μάθηση ενέχει ορισμένους κινδύνους. Πρώτον, δεν πρέπει να συγχέεται με την αυτοδιδασκαλία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να εξακολουθεί να είναι σε θέση να λαμβάνει υποστήριξη από τον εκπαιδευτή, επομένως, η εξατομικευμένη μάθηση πρέπει να συνδυάζεται και με άλλες εκπαιδευτικές τεχνικές, όπως η διδασκαλία σε ομάδες ή η καθοδήγηση. Επιπλέον, η χρήση των νέων τεχνολογιών δεν πρέπει να αποτελεί αναγκαιότητα για την εξατομικευμένη μάθηση.² Αν και η εξατομικευμένη εκπαίδευση συνδέεται κυρίως με την ηλεκτρονική μάθηση, λειτουργεί άριστα στην τάξη κατά τη διάρκεια προσωπικών αλληλεπιδράσεων με τους εκπαιδευόμενους.

Συνολικά, η εξατομικευμένη εκπαίδευση θεωρεί εκ των προτέρων τις δεξιότητες και τα δυνατά σημεία των μαθητών και διασφαλίζει ότι κάθε μαθητής επιτυγχάνει τα υψηλότερα δυνατά αποτελέσματα.

2.3 Ευέλικτη μάθηση

Ένας άλλος τρόπος μάθησης που κερδίζει ολοένα και μεγαλύτερη δημοτικότητα τόσο μεταξύ των νεότερων όσο και μεταξύ των μεγαλύτερων μαθητών είναι η **ευέλικτη μάθηση**, η οποία προσφέρει στους μαθητές τη δυνατότητα να επιλέξουν *πώς, τι, πότε και πού* θα μάθουν.³

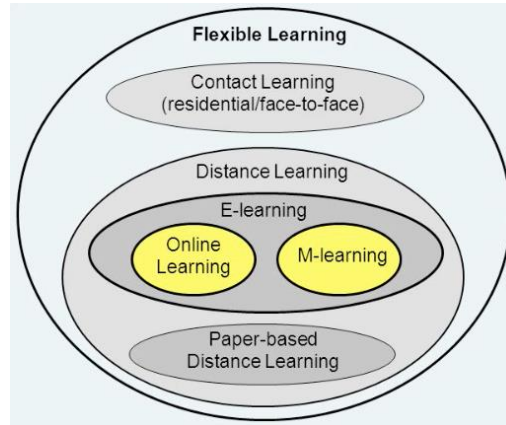
Με άλλα λόγια, ο χρόνος, ο τόπος και ο ρυθμός της μάθησης μπορούν να καθορίζονται από τους εκπαιδευόμενους.⁴ Ο *ρυθμός* αναφέρεται στην ικανότητα του μαθητή να προγραμματίζει το χρόνο και να μελετά σε χρόνο και ρυθμό που τον βολεύει. Ο *τόπος* είναι ιδιαίτερα σημαντικός για έναν μαθητή που μελετά και εργάζεται ταυτόχρονα. Κατά τη διάρκεια της ευέλικτης μάθησης, ο εκπαιδευόμενος μπορεί να επιλέξει πού θα μελετήσει, π.χ. στο χώρο εργασίας, στο σπίτι, σε καφετέρια, σε δωμάτιο ξενοδοχείου στο εξωτερικό ή σε οποιοδήποτε άλλο μέρος τον βολεύει. Ως *τρόπος* νοείται η εφαρμογή μεθόδων εξ αποστάσεως μάθησης και μικτής μάθησης καθώς και η χρήση τεχνολογιών ευέλικτης μάθησης.

¹ https://evollution.com/attracting-students/todays_learner/personalized-learning-is-key-to-meeting-students-needs-in-continuing-education

² <https://iite.unesco.org/pics/publications/en/files/3214716.pdf>

³ <https://www.advance-he.ac.uk/guidance/teaching-and-learning/flexible-learning>

⁴ <https://www.igi-global.com/dictionary/classification-approaches-web-enhanced-learning/11249>

Διάγραμμα 1: Τα υποσύνολα της ευέλικτης μάθησης (Brown, 2004) ⁵

Η δυνατότητα ελέγχου και επιλογής αυτών των πτυχών της μάθησης είναι εξαιρετικά σημαντική για τους ηλικιωμένους μαθητές. Αυτός ο τύπος μάθησης παρέχει την ευκαιρία να συνδυάσουν τη διαδικασία μάθησης με την εργασία και την προσωπική ζωή, γεγονός που αποτελεί τεράστιο πλεονέκτημα για τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας.

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα, η ευέλικτη μάθηση μπορεί να περιλαμβάνει τόσο την εξ αποστάσεως μάθηση όσο και την μάθηση δια ζώσης. Συνοψίζοντας, ένας ευέλικτος τρόπος μάθησης είναι δυνατός τόσο στην ηλεκτρονική εκπαίδευση όσο και στην εκπαίδευση δια ζώσης, και δίνει στον σπουδαστή μεγαλύτερο έλεγχο στην επιλογή της φύσης της μαθησιακής διαδικασίας.

2.4 Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες

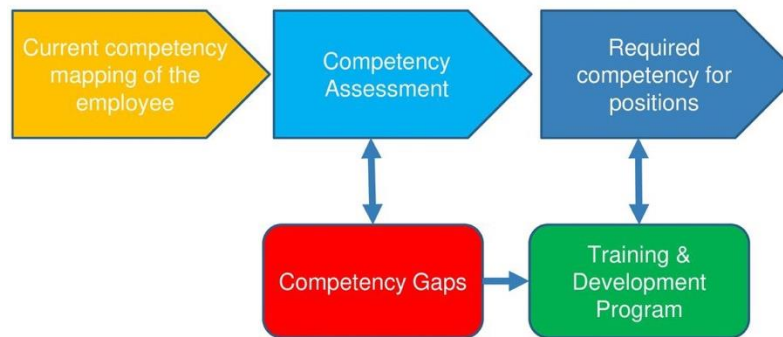
Η **μάθηση με βάση τις ικανότητες** είναι "μια προσέγγιση στη διδασκαλία και τη μάθηση που χρησιμοποιείται συχνότερα στην εκμάθηση αφηρημένων μαθημάτων παρά συγκεκριμένων δεξιοτήτων". Θα μπορούσε επίσης να περιγραφεί ως ένας τύπος μάθησης, ο οποίος επικεντρώνεται στα αποτελέσματα καθώς και στις πραγματικές επιδόσεις των μαθητών. ⁶

Κατά συνέπεια, αυτός ο τρόπος μάθησης επικεντρώνεται στην ανάπτυξη και εφαρμογή των αποκτηθέντων ικανοτήτων στο χώρο εργασίας μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης. Η μάθηση με βάση

⁵ https://www.researchgate.net/figure/The-subsets-of-flexible-learning-Brown-2003_fig1_234673347

⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Competency-based_learning

τις ικανότητες είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας, καθώς επικεντρώνεται στα κενά στις ικανότητες που απαιτούνται στον εργασιακό χώρο.

Διάγραμμα 2: Πλαίσιο κατάρτισης με βάση τις ικανότητες, 2017⁷

Το διάγραμμα δείχνει ότι στην κατάρτιση με βάση τις ικανότητες, η χαρτογράφηση των ικανοτήτων των σημερινών εργαζομένων είναι ιδιαίτερα σημαντική. Αυτό είναι το πρώτο βήμα για την επιτυχή έναρξη ενός προγράμματος μάθησης με βάση τις ικανότητες. Ακολουθεί η αξιολόγηση των ικανοτήτων, κατά την οποία θα εντοπιστούν συγκεκριμένα κενά ικανοτήτων. Η αντιμετώπιση αυτών των κενών αποτελεί ουσιαστικά τον κύριο στόχο της κατάρτισης. Το επόμενο βήμα είναι η δημιουργία ενός προγράμματος κατάρτισης και ανάπτυξης, το οποίο επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση της κάλυψης των κενών ικανοτήτων των εκπαιδευομένων, καθώς και στη βελτίωση των απαραίτητων ικανοτήτων για συγκεκριμένες θέσεις εργασίας.

Η μάθηση με βάση τις ικανότητες προσανατολίζεται κυρίως στα παρατηρήσιμα αποτελέσματα των εκπαιδεύσεων. Αυτός ο τύπος μάθησης είναι συνήθως χρήσιμος για τους μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζόμενους, ενώ είναι σχετικός με τις τελευταίες εργασιακές απαιτήσεις, και επικεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό στις ανάγκες του χώρου εργασίας.

2.5 Μάθηση βασισμένη σε προβλήματα (PBL)

Όσον αφορά στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η μάθηση βάσει προβλημάτων κερδίζει ολοένα και μεγαλύτερη δημοτικότητα. Στους φοιτητές δίνεται ένα πραγματικό πρόβλημα και στη συνέχεια εργάζονται μαζί για να βρουν μια λύση σε αυτό. Για παράδειγμα, στην Αυστραλία, τα προγράμματα

⁷ <https://slideplayer.com/slide/13699499/>

νοσηλευτικής έχουν αρχίσει να υιοθετούν αυτό το στυλ διδασκαλίας και μάθησης, επειδή προκαλεί τους σπουδαστές να εργαστούν σαν να αντιμετωπίζουν πραγματικά προβλήματα που θα αντιμετωπίσουν στον εργασιακό χώρο. Οι καθηγητές το βρίσκουν ανεκτίμητο, επειδή οι μαθητές μαθαίνουν περισσότερα με αυτή τη μέθοδο. Η μάθηση με βάση τα προβλήματα είναι μια εκπαιδευτική μέθοδος κατά την οποία πολύπλοκα προβλήματα της πραγματικής ζωής χρησιμοποιούνται ως όχημα για την προώθηση της μάθησης εννοιών και αρχών από τους μαθητές, σε αντίθεση με την άμεση παρουσίαση γεγονότων και εννοιών. Η μάθηση με βάση τα προβλήματα μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης, ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων και επικοινωνιακών δεξιοτήτων.

Η μάθηση με βάση τα προβλήματα είναι συχνά ομαδική. Ενθαρρύνει τους μαθητές να εξετάσουν και να ορίσουν το πρόβλημα- να διερευνήσουν τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις τους σχετικά με τα υποκείμενα ζητήματα- να καθορίσουν τι πρέπει να μάθουν και πού, και πώς μπορούν να αποκτήσουν τα εργαλεία και τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επίλυση του προβλήματος- να αξιολογήσουν τις πιθανές λύσεις του προβλήματος- να λύσουν οι ίδιοι το πρόβλημα και να αναφέρουν τα ευρήματά τους.

Προκειμένου να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά η μέθοδος PBL, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει πρώτα: να διατυπώσει τα μαθησιακά αποτελέσματα του έργου- να δημιουργήσει το πραγματικό πρόβλημα και να καθορίσει τους βασικούς κανόνες από την αρχή, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική ομαδική εργασία- να εισάγει τους μαθητές στις ομαδικές διαδικασίες και να κάνει κάποιες ασκήσεις προθέρμανσης και να καθορίσει πώς θα αξιολογηθούν και θα εκτιμηθούν τα αποτελέσματα του έργου.

Η μάθηση με βάση τα προβλήματα έχει πολλά πλεονεκτήματα τόσο για τους μαθητές, όσο και για τους διδάσκοντες και τα ιδρύματα. Η μάθηση PBL είναι προσανατολισμένη στους μαθητές και οι μαθητές τείνουν να τη βρίσκουν πιο ευχάριστη από άλλες μορφές μάθησης. Επιπλέον, η PBL ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη κατανόηση και οι φοιτητές που έχουν εμπειρίες με την PBL βρίσκουν τις ικανότητές τους υψηλότερες. Επιπλέον, με τη χρήση της PBL, οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες δια βίου.

Οι εργαζόμενοι ενήλικες, ιδίως οι ηλικίες 50+, μαθαίνουν διαφορετικά από τους νέους. Η μέθοδος PBL είναι ιδανική για τους εργαζόμενους ενήλικες ή/και τους ηλικιωμένους, καθώς αντί να περιμένουν από τους μαθητές να λαμβάνουν παθητικά πληροφορίες, η PBL βάζει τους μαθητές να αποδείξουν τις γνώσεις τους ολοκληρώνοντας με επιτυχία ένα έργο ή επιλύοντας ένα πρόβλημα. Είναι ένα πιο ενεργητικό μοντέλο μάθησης που αποδεδειγμένα παράγει βιώσιμες γνώσεις και δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων.

2.6 Ηλεκτρονική μάθηση (εξ αποστάσεως μάθηση)

Η εξ αποστάσεως μάθηση (ή ηλεκτρονική μάθηση) είναι ένα τυποποιημένο σύστημα διδασκαλίας και μάθησης ειδικά σχεδιασμένο για να διεξάγεται εξ αποστάσεως με τη χρήση ηλεκτρονικής επικοινωνίας. Δεδομένου ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι λιγότερο δαπανηρή στην υποστήριξη και δεν περιορίζεται από γεωγραφικούς λόγους, προσφέρει ευκαιρίες σε καταστάσεις όπου η παραδοσιακή εκπαίδευση δυσκολεύεται να λειτουργήσει. Οι σπουδαστές με προβλήματα προγραμματισμού ή απόστασης, καθώς και οι εργαζόμενοι μπορούν να επωφεληθούν από την ηλεκτρονική μάθηση, καθώς αυτή η μέθοδος εκπαίδευσης τείνει να είναι πιο ευέλικτη και μπορεί να πραγματοποιηθεί σχεδόν οπουδήποτε.

Μεταξύ ορισμένων από τις δημοφιλείς τεχνολογίες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι: **τεχνολογία βίντεο** (όπως εκπαιδευτικά βίντεο, DVD και διαδραστικές τηλεδιασκέψεις)- και **τεχνολογία υπολογιστή** (που παρέχεται μέσω του διαδικτύου ή του εταιρικού ενδοδικτύου).

Βασικές αρχές της ηλεκτρονικής μάθησης είναι η ατομικότητα και η ευελιξία, η ανεξαρτησία, τα πολυμέσα, η υποστήριξη των σπουδαστών (υψηλή πληροφόρηση σχετικά με τις δυνατότητες σπουδών, κίνητρα για σπουδές, εξατομικευμένα σύνολα προγραμμάτων σπουδών κ.λπ.) και η ανοικτότητα.

Η μέθοδος ηλεκτρονικής μάθησης είναι κατάλληλη για τους εργαζόμενους ενήλικες και τους ηλικιωμένους (50+ ετών) στους οποίους επικεντρώνεται το έργο, καθώς έχει πολλά πλεονεκτήματα: όχι μόνο βελτιώνει τη διατήρηση των γνώσεών σας, αλλά και ταιριάζει στο πρόγραμμά σας. Οι σπουδαστές δεν χρειάζεται να κανονίζουν ταξίδια και μπορούν να προσαρμόσουν την εμπειρία μάθησης χωρίς να παρεμβαίνει στην εργασία τους ή στη ζωή τους στο σπίτι. Επιπλέον, το εύρος των διαθέσιμων επιλογών είναι μεγάλο και δεν έχει ηλικιακό φραγμό.

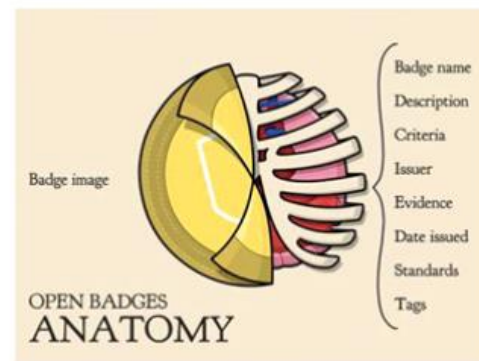
2.7 Πιστοποίηση οριζόντιων δεξιοτήτων (soft skills) και γνώσεων που αποκτήθηκαν μέσω της μη τυπικής εκπαίδευσης

Απαραίτητη για τη σημερινή ταχέως μεταβαλλόμενη οικονομία και την τεχνολογική ανάπτυξη είναι η ικανότητα αξιοποίησης του ευρέος φάσματος των οριζόντιων δεξιοτήτων, που επιτρέπει στους εργοδότες να αντιστοιχούν καλύτερα οι άνθρωποι στις θέσεις εργασίας, δεξιότητες όπως η οργανωτική και η διαχείριση του χρόνου, η επίλυση συγκρούσεων, η διαπροσωπική και διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση. Μπορούν να αποκτηθούν όχι μόνο σε ένα παραδοσιακό

μαθησιακό περιβάλλον, αλλά και σε άτυπα και μη τυπικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και στο διαδίκτυο μέσω ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων, ιδίως στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Η αναγνώριση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτώνται εκτός της τυπικής εκπαίδευσης προσδιορίζεται διεξοδικά στη σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης (2012/C 398/01) και στην ανακοίνωση της Επιτροπής για το άνοιγμα της εκπαίδευσης: Καινοτόμος διδασκαλία και μάθηση για όλους μέσω νέων τεχνολογιών και ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων (SWD(2013) 341 final).

Τα ανοικτά ψηφιακά σήματα (open badges) είναι εργαλεία που έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν τα επιτεύγματα, τις ικανότητες, τις δυνάμεις και τις ιδιότητες των εκπαιδευομένων. Τα τελευταία χρόνια, τα σήματα έχουν προσελκύσει την προσοχή των εκπαιδευτικών μεταρρυθμιστών, δεδομένου ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο σχολικό σύστημα σε διάφορα επίπεδα ως συμπλήρωμα των

τυποποιημένων πιστοποιητικών ή βαθμών. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι σπουδαστές πρέπει να ολοκληρώνουν μαθήματα σε εικονικά περιβάλλοντα μάθησης ή σε ιδρύματα εκπαίδευσης ενηλίκων εκτός της επίσημης σχολικής εκπαίδευσης, π.χ. κέντρα μη τυπικής εκπαίδευσης, τα οποία δεν αξιολογούν τις ικανότητες και τις δεξιότητες με τυποποιημένο τρόπο.

Ένα σήμα περιέχει μεταδεδομένα σχετικά με την περιγραφή του σήματος, έναν κατάλογο των κριτηρίων για την απόκτηση του σήματος, τον οργανισμό έκδοσης, την ημερομηνία έκδοσης και ενδεχομένως την ημερομηνία λήξης, και τελικά τη διαδικτυακή διεύθυνση που συνδέεται με τα αποδεικτικά στοιχεία για την επαλήθευσή τους. Οι εργοδότες, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα ή οι ενώσεις μπορούν να έχουν πρόσβαση στα μεταδεδομένα που είναι αποθηκευμένα σε κάθε ψηφιακό σήμα και να ελέγχουν διαδικτυακά τι έπρεπε να κάνει ο κάτοχος του σήματος για να το αποκτήσει.

Στη διαδικασία δημιουργίας και έκδοσης ενός ψηφιακού σήματος εμπλέκονται τρεις βασικοί παράγοντες: ο εκδότης, ο κάτοχος του σήματος και ο καταναλωτής.

Ο εκδότης είναι το εκπαιδευτικό ίδρυμα ή η εταιρεία που είναι υπεύθυνη για το σχεδιασμό και την έκδοση του σήματος. Αποφασίζει επίσης ποιος από το προσωπικό δικαιούται να απονέμει τα σήματα. Ο εκδότης απονέμει κονκάρδες όταν οι εκπαιδευόμενοι έχουν εκπληρώσει κριτήρια ή έχουν επιτύχει σημεία αναφοράς στις μαθησιακές τους εμπειρίες. Τα σήματα αντιπροσωπεύουν διάφορες δεξιότητες, επιτεύγματα, συχνά ευθυγραμμισμένα με ορισμένα πλαίσια ικανοτήτων, όπως το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες ή το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για τις Βασικές Ικανότητες για τη Δια Βίου Μάθηση. Ιδανικά, ο εκδότης θέλει τα σήματά του να αναγνωρίζονται ως αξιόπιστο έγγραφο και να έχουν υψηλή αξία για εξωτερικές ενώσεις, ιδρύματα ή την αγορά εργασίας. Δεδομένου ότι ο Εκδότης είναι υπεύθυνος για τη γνησιότητα και την ποιότητα των σημάτων, επιβλέπει και επικυρώνει ότι ο εκπαιδευόμενος έχει αποκτήσει σωστά το σήμα. Τα σήματα θεωρούνται επίσης ως μια μορφή μάρκετινγκ, δεδομένου ότι οι ξένοι θα βλέπουν ποιες δεξιότητες ή μαθησιακά αποτελέσματα μπορούν να αποκτηθούν σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Ο δικαιούχος είναι ο μαθητής που λαμβάνει το σήμα ως απόδειξη των μαθησιακών επιτευγμάτων, της προόδου και της συμμετοχής του σε διάφορες εκδηλώσεις και μαθήματα. Ένα μεμονωμένο σήμα μπορεί να αποτελεί μέρος ενός μεγαλύτερου αστερισμού από σήματα και να χρησιμεύει ως ορόσημο για μια μαθησιακή πορεία. Η σχέση μεταξύ του εκδότη και του αποδέκτη του σήματος είναι επαληθεύσιμη. Σε επίπεδο εκπαίδευσης ενηλίκων, ο αποδέκτης μπορεί να είναι νέοι ενήλικες που εργάζονται για την απόκτηση γενικών σχολικών προσόντων, δια βίου εκπαιδευόμενοι, εκπαιδευόμενοι σε μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης ή ακόμη και εκπαιδευτές κ.λπ. Ο αποκτών πρέπει να μπορεί να αποθηκεύει και να εξάγει τα σήματα που έχει αποκτήσει και να τα ενσωματώνει σε βιογραφικό σημείωμα ή σε διαδικτυακά επαγγελματικά δίκτυα.

Ο τρίτος εμπλεκόμενος φορέας είναι ο καταναλωτής, ο οποίος μπορεί να είναι εργοδότης, εκπαιδευτικό ίδρυμα ή κάποια ένωση.

Οι καταναλωτές θα ελέγχουν τα σήματα και τα μεταδεδομένα που περιέχουν- θέλουν να βλέπουν σήματα που έχουν αξία, είναι διαφανή, αυθεντικά και εύκολα επαληθεύσιμα. Με βάση τα μεταδεδομένα και τα σήματα θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν τον κάτοχο του σήματος.⁸

⁸ Ανοιχτά σήματα για την εκπαίδευση ενηλίκων: <https://www.open-badges.eu/>. Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή και κατευθυντήριες γραμμές για τους εκπαιδευτές.

Εργαλείο για τη δημιουργία ψηφιακών σημάτων για πλατφόρμες ηλεκτρονικής μάθησης: <https://openbadges.org/>

3 Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων

Στις μέρες μας, σχεδόν κάθε αγγελία εργασίας περιλαμβάνει ως προσδοκία "άριστες δεξιότητες επικοινωνίας και επίλυσης προβλημάτων", αλλά τι ακριβώς σημαίνει αυτό; Πώς μπορεί ένας υποψήφιος να διαπιστώσει αν υπερέχει σε αυτούς τους τομείς και γιατί αυτή η γραμμή δεξιοτήτων φέρει τόσο μεγάλη σημασία;

Κατά τη δημιουργία ενός βιογραφικού σημειώματος, οι υποψήφιοι τείνουν να απαριθμούν κατά σειρά τις σπουδές τους, την εργασιακή τους εμπειρία και κάθε ευκαιρία που οδήγησε στην επαγγελματική τους ανάπτυξη κατά τη διάρκεια των ετών. Αυτές οι μετρήσιμες, επαληθεύσιμες δεξιότητες ονομάζονται σκληρές δεξιότητες. Ωστόσο, υπάρχουν και θέματα που φαίνεται να μην έχουν καμία σχέση με την εν λόγω εργασία και μπορεί να είναι άσχετα στην αρχή. Οι εργοδότες τείνουν να θέτουν ερωτήσεις συνέντευξης βασισμένες στη συμπεριφορά για να παρακολουθούν τις ήπιες δεξιότητες. Οι ήπιες δεξιότητες, γνωστές και ως κοινωνικές δεξιότητες, δεν μπορούν να περιγραφούν από την εκπαίδευση, καθώς είναι υποκειμενικές και δεν είναι άμεσα ορατές. Ωστόσο, εάν ο υποψήφιος διαθέτει τις απαιτούμενες για τη θέση κοινωνικές δεξιότητες, τα ποσοστά επιτυχίας των προσωπικών συνεντεύξεων θα αυξηθούν πάρα πολύ.

Πώς ξέρω ότι είμαι σε καλό επίπεδο;

Ανεξάρτητα από τη θέση εργασίας για την οποία υποβάλλει αίτηση ο υποψήφιος, οι εργοδότες θα περιμένουν από τον υποψήφιο να διαθέτει τουλάχιστον ορισμένες κοινωνικές δεξιότητες. Προκειμένου να επιτύχουν στη συνέντευξη για δουλειά ή αργότερα κατά τη διάρκεια της εργασίας, οι άνθρωποι πρέπει να μπορούν να συνεννοούνται με επιτυχία και να αλληλεπιδρούν με πολλούς συναδέλφους τους από διαφορετικά τμήματα, καθώς και με διευθυντές, συναδέλφους, πελάτες, προμηθευτές ή ακόμη και με τους μελλοντικούς πελάτες τους. Οι κοινωνικές δεξιότητες εκτιμώνται ουσιαστικά από κάθε εργοδότη-επομένως, είναι καλύτερο να βελτιώσουμε και, κυρίως, να αποκτήσουμε επίγνωση των δικών μας κοινωνικών δεξιοτήτων. Εάν ο υποψήφιος τα πηγαίνει καλά με άλλους συναδέλφους, μια ισχυρή οριζόντια δεξιότητα στο ρεπερτόριό του μπορεί να είναι η αποτελεσματική επικοινωνία.

Οι κοινωνικές δεξιότητες μπορούν να αναπτυχθούν!

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί θα συζητηθεί η φύση και η συνολική σημασία των οριζόντιων δεξιοτήτων, οι οποίες είναι ένας συλλογικός όρος, το σύνολο όλων των δεξιοτήτων που σημαίνουν διαπροσωπικές δεξιότητες ή κοινωνικές δεξιότητες. Τα καλά νέα είναι ότι οι διαπροσωπικές δεξιότητες μπορούν να διατηρηθούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω! Οι δεξιότητες αυτές, ωστόσο, είναι επίσης πολύ δύσκολο

να διδαχθούν, γι' αυτό και το παρόν κεφάλαιο έχει ως στόχο να αναδείξει ορισμένες σημαντικές κοινωνικές δεξιότητες, ενώ παράλληλα να παρουσιάσει διάφορες βέλτιστες πρακτικές κατά μήκος των γραμμών της επιτυχημένης διδασκαλίας τους.⁹¹⁰

Το ξέρατε;

Οι οριζόντιες δεξιότητες μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες: αυτοεικόνα και οπτική για τον κόσμο, απόδοση πλαισίων, κοινωνική αλληλεπίδραση, διαισθητική και αναλυτική σκέψη.

11

3.1 Δεξιότητες επικοινωνίας

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η επικοινωνία σε όλα τα επίπεδα της ζωής και σε όλες τις ηλικίες αποτελεί μία από τις βασικές ικανότητες. Στις υψηλές απαιτήσεις της σημερινής αγοράς εργασίας, η επικοινωνία είναι απαραίτητη για την επιτυχία, ιδίως για τα άτομα άνω των 50 ετών που μπορεί να χρειαστεί να αλλάξουν εργασία ή να βρουν νέα θέση εργασίας.

Σύμφωνα με τον ορισμό, η επικοινωνία είναι "μια διαδικασία με την οποία ανταλλάσσονται πληροφορίες μεταξύ ατόμων μέσω ενός κοινού συστήματος συμβόλων, σημείων ή συμπεριφοράς"¹². Η ανάγκη επαρκούς επικοινωνίας είναι αναπόφευκτη, στην προφορική και γραπτή επικοινωνία. Αλλά η σωστή επικοινωνία είναι θέμα πολλών πτυχών. Απαιτεί ένα κοινό σύνολο και κατανόηση συστημάτων συμβόλων, όπως η γλώσσα, τα γράμματα, οι χειρονομίες κ.λπ.

Όταν οι άνθρωποι επικοινωνούν, δεν σκέφτονται πραγματικά συνειδητά την ίδια τη διαδικασία, το είδος της αλληλεπίδρασης που χρειάζονται, και σπάνια σκέφτονται αυτές τις πτυχές από την οπτική γωνία του άλλου ατόμου. Δεν θα πρέπει όμως να αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι υπάρχουν διαφορετικά είδη και τύποι επικοινωνίας. Όταν είμαστε συνειδητά ξεκάθαροι σχετικά με το τι θέλουμε ως αποτέλεσμα της επικοινωνιακής διαδικασίας και το είδος της επικοινωνίας που θέλουμε, είμαστε σε θέση να εργαστούμε

⁹ <https://blog.cvonline.hu/2018/karriertanacsok/soft-skills-vagyis-a-puha-keszsegek-mit-kell-tudni-rola/17400>

¹⁰ <https://www.thebalancecareers.com/list-of-soft-skills-2063770>

¹¹ <https://skillsmatch.eu/soft-skills-definitions/>

¹² <https://www.merriam-webster.com/dictionary/communication>

σκόπιμα για να δημιουργήσουμε αυτό που θέλουμε και να λάβουμε υπόψη μας τι θέλει το άλλο άτομο, επομένως μπορούμε να γίνουμε καλύτεροι στην επικοινωνία μας.

Τύποι επικοινωνίας

Η επικοινωνία μπορεί να κατηγοριοποιηθεί με περισσότερους από έναν τρόπους, ανάλογα με τα κριτήρια ταξινόμησής μας:

Ανά κανάλι επικοινωνίας:

Λεκτικά - χρησιμοποιώντας λέξεις

Προφορική - ομιλία - συνομιλίες, συναντήσεις, διάλεξη κ.λπ.

Η προφορική επικοινωνία χρησιμοποιεί προφορικές λέξεις. Βασικά, προϋποθέτει ότι τα άτομα συνομιλούν μεταξύ τους, είτε μέσω προσωπικής συνομιλίας είτε μέσω τηλεφωνικής κλήσης, Skype κ.λπ. Περιλαμβάνει όμως και άλλες προφορικές εκδηλώσεις, όπως διαλέξεις, ομιλίες, παρουσιάσεις, συζητήσεις, συνεντεύξεις κ.λπ.

Γραπτά - επιστολές, μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σημειώσεις κ.λπ.

Η γραπτή επικοινωνία είναι βασικά κάθε είδος επικοινωνίας που χρησιμοποιεί γραπτές λέξεις. Η επικοινωνία μέσω γραπτού λόγου είναι απαραίτητη στον σύγχρονο κόσμο, καθώς ζούμε στην εποχή της πληροφορίας και τα πάντα πρέπει να τεκμηριώνονται. Η συνεχώς αυξανόμενη χρήση των υπολογιστών και των δικτύων υπολογιστών για την οργάνωση και τη μετάδοση πληροφοριών σημαίνει ότι η ανάγκη για ικανές δεξιότητες γραφής αυξάνεται.

Μη λεκτικά- π.χ.: οπτική επαφή, γλώσσα του σώματος, συναισθηματικά σύμβολα κ.λπ.

Η μη λεκτική επικοινωνία είναι ουσιαστικά η επικοινωνία χωρίς λόγια. Μπορεί να υπάρχει ως υποστήριξη της λεκτικής επικοινωνίας, αλλά μπορεί επίσης να υπάρχει και από μόνη της. Είναι η επικοινωνία εκτός από την προφορική και τη γραπτή, όπως η χειρονομία, η γλώσσα του σώματος, η στάση του σώματος, ο τόνος της φωνής ή οι εκφράσεις του προσώπου, που ονομάζεται μη λεκτική επικοινωνία. Η μη λεκτική επικοινωνία αφορά τη γλώσσα του σώματος του ομιλητή.

Ανά είδος παραλήπτη(-ων):

Ενδοπροσωπική επικοινωνία - επικοινωνία με τον εαυτό μας

Διαπροσωπική επικοινωνία - επικοινωνία μεταξύ 2 ατόμων

Ομαδική επικοινωνία - επικοινωνία μεταξύ περισσότερων από 2 ατόμων

Μαζική επικοινωνία - επικοινωνία σε μεγάλες ομάδες ανθρώπων

Ανά στυλ και σκοπό:

Επίσημο

Ο τρόπος επικοινωνίας σε αυτή τη μορφή κρατάει μια απόσταση και είναι επίσημος. Για την επικοινωνία χρησιμοποιούνται επίσημες διασκέψεις, συναντήσεις και γραπτά υπομνήματα και εταιρικές επιστολές. Ως εκ τούτου, η επίσημη επικοινωνία είναι απλή, επίσημη και πάντα ακριβής και έχει έναν αυστηρό και άκαμπτο τόνο.

Άτυπη

Απαιτεί από τους ανθρώπους να έχουν στενότερη σχέση από τους ξένους, επομένως συμβαίνει κυρίως μεταξύ φίλων και οικογένειας. Η ανεπίσημη επικοινωνία δεν έχει αυστηρούς κανόνες και κατευθυντήριες γραμμές.

Φυσικά, υπάρχουν πολλές άλλες προσεγγίσεις για την ταξινόμηση της επικοινωνίας με βάση άλλες πτυχές.

Αποτελεσματική επικοινωνία στο χώρο εργασίας

Αν και υπάρχουν διάφορες δεξιότητες επικοινωνίας που θα χρησιμοποιήσετε σε διάφορα σενάρια, υπάρχουν μερικοί τρόποι με τους οποίους μπορείτε να είστε αποτελεσματικός στην επικοινωνία στην εργασία σας:

Να είστε σαφείς και περιεκτικοί. Προσπαθήστε να μειώσετε την πιθανότητα παρεξηγήσεων, κάνοντας το μήνυμά σας όσο το δυνατόν πιο εύληπτο. Η μείωση του μηνύματός σας στο βασικό του νόημα και η αποκοπή μακροσκελών, λεπτομερών προτάσεων βοηθά τους άλλους να κατανοήσουν γρήγορα τους στόχους σας. Ενώ η παροχή πλαισίου είναι χρήσιμη, είναι καλύτερο να δίνετε τις απολύτως απαραίτητες πληροφορίες όταν προσπαθείτε να επικοινωνήσετε την ιδέα, την οδηγία ή το μήνυμά σας.

Εξάσκηση της ενσυναίσθησης. Η κατανόηση των συναισθημάτων, των ιδεών και των στόχων του συναδέλφου σας μπορεί να σας βοηθήσει όταν επικοινωνείτε μαζί του. Για παράδειγμα, μπορεί να χρειάζεστε βοήθεια από άλλα τμήματα για να ξεκινήσετε ένα έργο. Εάν δεν είναι πρόθυμοι να

βοηθήσουν ή έχουν ανησυχίες, η εξάσκηση της ενσυναίσθησης μπορεί να σας βοηθήσει να τοποθετήσετε το μήνυμά σας με τρόπο που να αντιμετωπίζει την ανησυχία τους.

Διεκδικητικότητα. Η αυτοπεποίθηση μπορεί να είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων σας σε διάφορες καταστάσεις στο χώρο εργασίας. Μπορεί να ζητήσετε από κάποιους συναδέλφους να συνεργαστούν για την επίτευξη των στόχων σας, να ζητήσετε αύξηση του μισθού σας ή να αντισταθείτε σε μια ιδέα που δεν πιστεύετε ότι θα σας ωφελήσει. Ενώ το να παρουσιάζετε με αυτοπεποίθηση είναι σημαντικό μέρος του εργασιακού χώρου, θα πρέπει πάντα να δείχνετε σεβασμό στη συζήτηση. Διατηρώντας έναν ισορροπημένο τόνο και παρέχοντας βάσιμους λόγους για τους ισχυρισμούς σας θα βοηθήσετε τους άλλους να είναι δεκτικοί στις σκέψεις σας.

Χρήση και ανάγνωση της γλώσσας του σώματος. Όπως προαναφέρθηκε, η γλώσσα του σώματος είναι ένα πολύ σημαντικό μέρος της επικοινωνίας γενικά και στο χώρο εργασίας. Μπορεί να κατανοήσετε βαθύτερα τα μηνύματα που σας μεταδίδονται, αν δώσετε ιδιαίτερη προσοχή στις εκφράσεις και τις κινήσεις του προσώπου και του σώματος των ανθρώπων. Θα πρέπει επίσης να δώσετε ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο μπορεί να επικοινωνείτε (σκόπιμα ή όχι) με τη δική σας γλώσσα του σώματος.

3.2 Ομαδική εργασία

Όπως συμβαίνει και σε άλλους τομείς, ακόμη και η ομαδική εργασία είναι μια λέξη-κλειδί στην οποία αποδίδουμε εντελώς διαφορετικές έννοιες.

Θεωρούμε σημαντικό να ξεκινήσουμε από τον καθορισμό του στόχου που θέλουμε να επιτύχουμε μέσω της Ομαδικής Εργασίας: κινητοποίηση του δυναμικού όλων των συμμετεχόντων σε μια ομάδα.

Αν χρησιμοποιήσουμε αυτή την άποψη, είναι απαραίτητο να βασιστούμε σε τεχνικές διευκόλυνσης που έχουν αναπτυχθεί για το σκοπό αυτό, από τις Liberating Structures [Lipmanowicz 2014] έως το LEGO Serious Play [Kristiansen 2014].

Ακόμη και ξεκινώντας από αυτή την άποψη, πρέπει να κρατήσουμε τους εκπαιδευόμενούς μας ενήμερους ότι, όπως σίγουρα έχουν βιώσει στον εργασιακό τους χώρο, μόνο λίγες εταιρείες είναι επαρκώς ανεπτυγμένες για να χρησιμοποιούν αυτές τις τεχνικές, κυρίως τοποθετημένες σε αυτό που [Laloux 2014] αποκαλεί οργανισμούς πράσινου και γαλαζοπράσινου επιπέδου: λαμβάνοντας υπόψη ότι

ο στόχος μας είναι να αναπτύξουμε εργαζόμενους που είναι ανθεκτικοί στο μέλλον, η ικανότητα να διευκολύνουν ή να συμμετέχουν σε διευκολυνόμενες συναντήσεις είναι υψίστης σημασίας.

Όλες οι πρόσφατες μέθοδοι διευκόλυνσης προσπαθούν να επιβάλουν την εκ περιτροπής συζήτηση, ώστε κάθε άτομο που συμμετέχει στη συνάντηση να έχει τη δυνατότητα να μιλήσει και να αξιοποιήσει τη δημιουργικότητά του.

Αλλά η ομαδική εργασία δεν βασίζεται μόνο στις συναντήσεις: τα τελευταία 50 χρόνια υπήρξε μια άνθηση οργανωτικών θεωριών και τεχνικών, εν μέρει προερχόμενων από την παραγωγή (Toyota Production System, Lean, ...), εν μέρει από την πληροφορική (Agile, Scrum, ...), και στη βάση όλων αυτών υπάρχει μια ώθηση προς μια μεγαλύτερη αυτονομία και ευθύνη για κάθε εργαζόμενο.

Όλα αυτά επικεντρώνονται γύρω από τη χρήση οπτικών μεταφορών και οπτικών εργαλείων, από το Kanban μέχρι τα Obeya Rooms: πρόκειται για μια επανάσταση σε σχέση με την εκπαίδευση που βασίζεται στη χρήση των λέξεων.

Όλες αυτές οι παρατηρήσεις υπογραμμίζουν την ανάγκη για ιδιαίτερη προσοχή κατά την κατάρτιση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας: η πλειοψηφία τους έχει μεγαλώσει με την εικόνα της Ζωής ως μιας γραμμικής διαδρομής (η ηλικία του παιχνιδιού, η ηλικία των σπουδών, η ηλικία της εργασίας, η ηλικία της ανάπαυσης) και της εκπαίδευσης ως ασύμμετρης δραστηριότητας, ετεροκατευθυνόμενης- τώρα τα ίδια αυτά άτομα πρέπει να μάθουν ότι η Ζωή είναι κυκλική, ότι η Μάθηση είναι Δια Βίου και ότι πρέπει να είναι πρωταγωνιστές των δικών τους δραστηριοτήτων μάθησης και εργασίας.

Όπως υπογραμμίζεται στο [Burns 2002], "η παιδαγωγική ενηλίκων απαιτεί από τους εκπαιδευτές ενηλίκων να γνωρίζουν πότε να σταματήσουν να μιλούν και να ακούν": το καθήκον του εκπαιδευτικού στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι να συνοδεύει τους εκπαιδευόμενους από μια κατάσταση εξάρτησης σε μια κατάσταση αυτονομίας, ενισχύοντας την αυτοεκτίμηση και την αυτοκατεύθυνση και βοηθώντας τους να βρουν τα κίνητρα για μάθηση.

Σε αυτόν τον συγκεκριμένο τομέα, η μάθηση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε μικρά τμήματα των 30 έως 45 λεπτών, ώστε να μην αποσπάται η προσοχή, και το παιχνίδι ρόλων έχει κεντρικό ρόλο, πάντα σε συνδυασμό με περιόδους απολογισμού, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να προσαρμοστούν στους συνήθεις ρόλους τους.

3.3 Ανθεκτικότητα

Στη σημερινή αγορά εργασίας, οι υποψήφιοι για εργασία αξιολογούνται κυρίως με βάση το βιογραφικό τους σημείωμα, παρόλο που οι εργοδότες ζητούν όλο και περισσότερο προσωπικά προσόντα, όπως π.χ. αντοχή στο άγχος και ικανότητα χειρισμού πολύπλοκων καταστάσεων. Σε αυτούς τους καιρούς της πανδημίας και της πολύ επισφαλούς κατάστασης στην αγορά εργασίας, οι οριζόντιες δεξιότητες παίζουν μεγαλύτερο ρόλο από ποτέ για όσους αναζητούν εργασία. Ειδικά η ικανότητα αντιμετώπισης του στρες, των δυσκολιών ή/και του τραύματος είναι από τις πιο σημαντικές αυτή τη στιγμή. Στην ψυχολογία ονομάζεται ανθεκτικότητα και είναι μία από τις ζητούμενες και εκτιμώμενες κοινωνικές δεξιότητες των εργαζομένων.

Τι είναι η "Ανθεκτικότητα";

Στην ψυχολογία, ανθεκτικότητα είναι η ικανότητα ενός ατόμου να χειρίζεται μια δύσκολη ή αγχωτική κατάσταση. Η έννοια της ανθεκτικότητας μπορεί να εξηγηθεί από την "τέχνη του να ξέρεις πώς να πλοηγείσαι ανάμεσα σε "καταιγίδες και πλημμύρες". Πιο συγκεκριμένα, η ανθεκτικότητα είναι ένα ψυχολογικό φαινόμενο που επιτρέπει σε ένα άτομο που υποφέρει από μια τραυματική εμπειρία να αποδεχτεί το γεγονός αυτό προκειμένου να ξεπεράσει το σοκ, να ανακάμψει και να προχωρήσει. Ένα "ανθεκτικό" άτομο μπορεί έτσι να διαχειριστεί μια δύσκολη κατάσταση που προκαλεί άγχος ή θλίψη και να παραμείνει θετικό παρά τις συνθήκες.

Η έννοια της ανθεκτικότητας μπορεί επίσης να οριστεί ως ένας βαθμός ατομικής αντίστασης και προσαρμοστικότητας στις αναποδιές και τις προκλήσεις, η υψηλή ανθεκτικότητα αντιστοιχεί σε μεγαλύτερη αντίσταση και ικανότητα ανάκαμψης.

Οι ερευνητές διαφωνούν σχετικά με το πόσο μεγάλο μέρος της ανθεκτικότητας είναι γενετικό. Οι άνθρωποι φαίνεται να διαφέρουν ως προς την έμφυτη ικανότητά τους να διαχειρίζονται τις πιέσεις της ζωής. Αλλά είναι προφανές ότι η ανθεκτικότητα είναι επίσης πιθανό να είναι συνειδητή. Επομένως, είναι δυνατόν να ενισχύσει κανείς τον εσωτερικό του εαυτό και την πίστη του στον εαυτό του, να επαναπροσδιορίσει τον εαυτό του ως ένα ικανό και ικανό άτομο που μπορεί να αντισταθεί στις αναποδιές. Είναι δυνατόν να ενισχύσει κανείς τον ψυχισμό του και είναι δυνατόν να αναπτύξει μια αίσθηση ελέγχου της ζωής.

Η ανθεκτικότητα είναι επίσης μια ικανότητα που συναντάται και σε άλλες οριζόντιες δεξιότητες: διαχείριση του άγχους, αισιοδοξία, κίνητρα, ευελιξία, προσαρμοστικότητα, δημιουργικότητα κ.λπ. Ένα ανθεκτικό άτομο διαθέτει επίσης πολλές άλλες ικανότητες που βοηθούν να ξεπεράσει τις τραυματικές

φάσεις της ζωής του και τις στρεσογόνες καταστάσεις στην εργασία του και να το κάνει αποτελεσματικά. Σύμφωνα με πολλές μελέτες, η προσαρμοστικότητα είναι μία από τις πιο πολύτιμες οριζόντιες δεξιότητες στην αγορά εργασίας.

Η Αμερικανίδα ψυχολόγος Edith Grotberg πιστεύει ότι ο καθένας χρειάζεται να του υπενθυμίζουν τα δυνατά του σημεία. Ενθαρρύνει τους ανθρώπους να αναπτύξουν την ανθεκτικότητά τους σκεπτόμενοι και αποκτώντας επίγνωση των ακόλουθων πτυχών:

ΕΧΩ: Σκεφτείτε τι εξωτερική υποστήριξη έχετε, για παράδειγμα τις σχέσεις σας, τις ρουτίνες σας και την καθημερινή δομή, δηλαδή τους "κανόνες" με τους οποίους ζείτε και τα πρότυπα που έχετε.

ΕΙΜΑΙ: Σκεφτείτε ποιος είστε, για παράδειγμα ότι είστε ένα άτομο με άποψη για τη ζωή, ένα άτομο που νοιάζεται για τους άλλους, ένα άτομο που μπορεί να είναι περήφανο για τον εαυτό του και που έχει εσωτερικές δυνάμεις που μπορούν να αναπτυχθούν.

ΜΠΟΡΩ: Σκεφτείτε τι μπορείτε να κάνετε, για παράδειγμα ότι είστε καλοί στην επικοινωνία, στην επίλυση προβλημάτων, στη μεταχείριση των άλλων ανθρώπων με σεβασμό, στη δημιουργία νέων σχέσεων και στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων που σας προσφέρουν ευτυχία, ευεξία και επιτυχία.

Συνοψίζοντας, η ανθεκτικότητα είναι μια σημαντική προσαρμοστική ικανότητα για τον άνθρωπο και έχει αποδειχθεί ότι έχει ισχυρές θετικές συνδέσεις με τα θετικά συναισθήματα και με το νόημα της ζωής.

3.4 Δημιουργικότητα

Καθώς οι αγορές γίνονται κορεσμένες και ο ανταγωνισμός γίνεται εντονότερος, είναι απαραίτητο να βρεθούν καινοτόμες προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση επιχειρηματικών προβλημάτων ή ακόμη και για την ενίσχυση των δυνατοτήτων μάθησης. Η έννοια της δημιουργικότητας είναι βέβαια δυσνόητη. Πώς είναι δυνατόν να ενισχυθεί η δημιουργικότητα αν δεν μπορεί να οριστεί και να μετρηθεί σωστά; Ουσιαστικά, η δημιουργικότητα διέπει ένα σωρό καινοτομίες, οι οποίες πρέπει να εφαρμοστούν σωστά προκειμένου να επιτευχθεί ο επιθυμητός στόχος. Αποκτώντας μια δημιουργική νοοτροπία, τα άτομα μπορούν να αντιμετωπίσουν επιδέξια τα εμπόδια και τα προβλήματα που εμφανίζονται, με στόχο να επιτύχουν το θρίαμβο σε κάθε περίπτωση.

Συνιστάται να εξετάζετε τη δημιουργικότητα σε πολλαπλά σενάρια, αντί να βασίζεστε αποκλειστικά σε εξηγήσεις που παρέχονται μόνο από λεξικά και άρθρα. Η νοημοσύνη, το ταλέντο και οι παράγοντες του κοινωνικού περιβάλλοντος είναι ικανοί να επηρεάσουν το δυναμικό της δημιουργικότητας, αλλά δεν περιορίζουν, ούτε θέτουν προτεραιότητες για τα άτομα, πράγμα που σημαίνει ουσιαστικά ότι όλοι και

όλες μπορούν να είναι δημιουργικές. Δεν μπορεί να δοθεί αρκετή έμφαση στα θετικά, ή αντίθετα, στα αρνητικά αποτελέσματα των κοινωνικών περιβαλλοντικών επιδράσεων, λόγω της άμεσης θετικής ή αρνητικής ανατροφοδότησης από άλλα μέλη της κοινωνίας. Η δύναμη επιρροής της είναι τεράστια, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις, οι παράγοντες αυτοί παίζουν καθοριστικό ρόλο στην κίνηση ενός ατόμου προς μια τελική απόφαση, είτε πρόκειται για επιχειρηματικές, προσωπικές ή μαθησιακές περιπτώσεις. Λαμβάνοντας υπόψη άλλες απόψεις, τα άτομα μπορούν να αναδιαμορφώσουν τις σκέψεις τους για να δημιουργήσουν μια τελική δημιουργική απάντηση σε ένα συγκεκριμένο πρόβλημα, ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις η αρχική εύθραυστη δημιουργική σπίθα είναι επιρρεπής στο να σβήσει εντελώς, λόγω της έντονης επιρροής των ξένων. Οι εξωτερικές απόψεις μπορούν να συγκεντρωθούν προσεκτικά για να παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές για το άτομο, για το λόγο ότι ο ρόλος του ατόμου είναι υψίστης σημασίας στην αξιολόγηση της τελικής ιδέας από άποψη βιωσιμότητας, δυνατότητας δράσης και καταλληλότητας (Amabile, 2012).

Ωστόσο, το ερώτημα παραμένει ανοιχτό ως προς το πώς μπορεί να βελτιωθεί η δημιουργικότητα κάποιου. Οι παρακάτω τεχνικές και μέθοδοι ενθαρρύνουν τις δημιουργικές δράσεις, ανεξάρτητα από τον τομέα σπουδών ενός ατόμου. Η έμφαση δίνεται σε ποικίλες πτυχές της δημιουργικότητας, συμπεριλαμβανομένων τεχνικών για τη δημιουργία ιδεών και αποκλίνουσας σκέψης ή μεθόδων αναδιαμόρφωσης του προβλήματος.

Τεχνικές για την προώθηση της δημιουργικότητας:

KANTE TO

Η μέθοδος DO IT του Robert W. Olsen είναι μια δομημένη διαδικασία για τη δημιουργικότητα. Σημαίνει: καθορισμός του προβλήματος, ανοιχτό μυαλό, εντοπισμός των καλύτερων λύσεων και, τέλος, μετασχηματισμός. Η όλη διαδικασία λειτουργεί ως αυτοαξιολόγηση, η οποία προσδίδει την ικανότητα να οραματίζεσαι, να αντιλαμβάνεσαι και να διαμορφώνεις τις σκέψεις σε συνειδητό, πραγματικό έργο προς επίλυση. Χρησιμεύει ως ένα θαυμάσιο εργαλείο αυτοαξιολόγησης.

Μέθοδος SCAMPER:

Αυτή η τεχνική προάγει τη δημιουργικότητα και τη δημιουργική σκέψη και αναπτύχθηκε από τον Bob Eberlee στα μέσα της δεκαετίας του 1920. Η τεχνική αποτελείται από έναν σχολαστικό κατάλογο ελέγχου, όπου μπορείτε να δημιουργήσετε νέες ιδέες όταν αρχίζετε να εργάζεστε με μια βασική ιδέα. Η τεχνική

αυτή προορίζεται ειδικά για τη βελτίωση ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή μιας διαδικασίας σε μια εταιρεία.¹³

Μέθοδος 3-6-5:

Η μέθοδος αυτή είναι μια γραπτή παραλλαγή της τεχνικής του καταιγισμού ιδεών, όπου οι συμμετέχοντες γράφουν ιδέες σε ένα κομμάτι χαρτί το οποίο κυκλοφορεί για να συνεισφέρουν όλοι τις ιδέες τους.¹⁴

MIND MAPPING:

Η χαρτογράφηση του νου είναι μια κλασική τεχνική ενίσχυσης της δημιουργικότητας που χρησιμοποιείται για την οπτική αναπαράσταση ιδεών, λέξεων, εργασιών ή άλλων συνδεδεμένων εννοιών, οι οποίες βασίζονται σε μια βασική ιδέα ή λέξη. Αυτή η μέθοδος λάμπει πραγματικά όταν πρέπει να συνδράμουν πολλές εισροές, δημιουργώντας λογικές συνδέσεις μεταξύ τους και αγκιστρώνοντας αυτές τις ιδέες σε μια σωματική μορφή με δημιουργικό τρόπο.¹⁵

Τρόποι για να βελτιώσετε τη δημιουργικότητά σας στην εργασία

Τα σημεία αυτά επικεντρώνονται στη βελτίωση της ατομικής δημιουργικότητας, αντανακλώντας τους παράγοντες που επηρεάζουν τη δημιουργικότητα.

- Ντύστε και διακοσμήστε το χώρο εργασίας σας με τρόπους που αντανακλούν το πάθος και την ενέργειά σας.
- Ο καθένας έχει έναν προτιμώμενο τρόπο ζωής και εργασιακές συνήθειες. Η υιοθέτηση του συλλήψης αποφάσεων και επίλυσης προβλημάτων και των προσωπικών σας ενδιαφερόντων επηρεάζει θετικά το ποιος είστε στην εργασία σας.
- Τι σας κάνει να αισθάνεστε παθιασμένοι; Σε τι είδους πράγματα διοχετεύετε την ενέργειά σας; Σε τι είστε αφοσιωμένοι; Πάρτε και τα τρία μαζί σας στη δουλειά και βάλτε τα να δουλέψουν για εσάς.
- Κάθε δημιουργική πράξη αρχίζει με μια σύλληψη. Φροντίστε να υλοποιήσετε και να διαμορφώσετε τις ιδέες σας σε εφαρμόσιμες έννοιες.

¹³ Μάθετε περισσότερα για την τεχνική εδώ: http://www.mindtools.com/pages/article/newCT_02.htm

¹⁴ Δείτε περισσότερα για τη μέθοδο αυτή στον ακόλουθο σύνδεσμο: <http://youtu.be/TR1i1PPd8ZU>

¹⁵ Περισσότερα για τη χαρτογράφηση του μυαλού: <http://youtu.be/wLWV0XN7K1g>, https://www.youtube.com/watch?v=s_wWWGj_VU

- Κάθε δημιουργική πράξη εξελίσσεται μέσα από μια φάση επώασης. Βεβαιωθείτε ότι έχετε θέσει ασφαλή όρια γύρω από το δικό σας χρόνο δημιουργικής εργασίας, ώστε να μην κατακλύζεται από άλλες ευθύνες. Είναι απαραίτητο να αφήνετε τη ροή των σκέψεων να ξεφεύγει κάθε τόσο. Ποιος ξέρει τι μπορεί να ανακτήσει ή να ανακαλύψει ένα άτομο κατά τη διάρκεια ενός τέτοιου ταξιδιού;
- Κάθε δημιουργική πράξη τελειώνει με τη συνειδητοποίηση. Φροντίστε να βοηθήσετε κάθε προσωπικό ή επαγγελματικό σας έργο να φτάσει στο επόμενο επίπεδο. Κάθε μικρό βήμα μετράει!
- Γιορτάστε τα ξεκινήματά σας και τα τέλη σας. Σημειώστε τις μεγάλες στιγμές και αναζητήστε λόγους για να παίξετε και να διασκεδάσετε! Είναι ένας από εκείνους τους παράγοντες που τείνουμε να απορρίπτουμε, ισχυριζόμενοι ότι δεν υπάρχει χρόνος για διασκέδαση ή παιχνίδια.
- Να γνωρίζετε πότε είναι καιρός να προχωρήσετε (από ιδέες ή σχέδια) και να αρχίσετε να τα υλοποιείτε, ώστε να φτάσετε σε έναν τελικό προορισμό.

Επομένως, πότε μπορούμε να μιλάμε για ανάπτυξη και πρόοδο όσον αφορά τη δημιουργικότητα; Θα έχει ορατές συνέπειες. Ανεξάρτητα από τον τομέα στον οποίο το άτομο ολοκληρώνει τις πράξεις του, τα προϊόντα που αναπτύσσονται θα γίνουν πιο εκλεπτυσμένα, εξελιγμένα και μοναδικά. Τα πρώτα βήματα μπορεί να είναι τα πιο δύσκολα σε κάθε διαδικασία μάθησης, αλλά με συνέπεια και αποφασιστικότητα, ακόμη και η πιο δύσκολη ακατέργαστη πέτρα μπορεί να εξευγενιστεί σε έναν μοναδικό, όμορφο πολύτιμο λίθο.¹⁶

4 Ειδικές μέθοδοι γλωσσικής κατάρτισης

Στη σύγχρονη αγορά εργασίας με τους διαρκώς μεταβαλλόμενους και ταχείς ρυθμούς, όπου οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι ευέλικτοι και έτοιμοι να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, η θέση των ατόμων άνω των 50 ετών αμφισβητείται. Ως εκ τούτου, είναι εμφανής η ανάγκη για ποιοτικές, προσβάσιμες ευκαιρίες εκπαίδευσης για τους εργαζόμενους 50+. Πιο συγκεκριμένα, ένα μεγάλο εμπόδιο που αντιμετωπίζουν αυτοί οι επαγγελματίες είναι η έλλειψη γλωσσικών δεξιοτήτων, ιδίως της αγγλικής

¹⁶ Μάθετε περισσότερα:

<http://beadlinks.com/creativity/710.php>

<https://www.americanexpress.com/us/small-business/openforum/articles/how-to-boost-workplace-creativity/>

http://www.getvetter.com/posts/127-5-ideas-for-boosting-staff-creativity-in-the-workplace#.U7R3tfl_sQk

γλώσσας, η οποία αποτελεί όλο και μεγαλύτερο μέρος των απαραίτητων προσόντων σήμερα, και οι Ευρωπαίοι πολίτες άνω των 50 ετών παρουσιάζουν ελλείψεις στη συγκεκριμένη δεξιότητα. Προκειμένου να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις σε μεγάλο αριθμό τομέων, οι εργαζόμενοι άνω των 50 ετών πρέπει να γνωρίζουν τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα, κατά προτίμηση την αγγλική.

Είναι ζωτικής σημασίας να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες αυτής της ομάδας στόχου όταν προτείνεται και εξετάζεται μια μεθοδολογία για την εκμάθηση γλωσσών. Η ομάδα των εργαζομένων άνω των 50 ετών μοιράζεται πολλές από τις ιδιαιτερότητες των ενήλικων εκπαιδευομένων, όπως οι αυξημένες ευθύνες, σε σύγκριση με τους μη ενήλικους εκπαιδευόμενους, οι οποίες καθιστούν εμφανή την ανάγκη για μια πιο ευέλικτη, μη τυπική προσέγγιση της γλωσσικής διδασκαλίας. Επιπλέον, αυτή η ομάδα αντιμετωπίζει μια κατάσταση χαρακτηριστική αυτής της ηλικίας, ότι οι περισσότερες δεξιότητες και εμπειρίες έχουν ήδη παγωθεί, και είναι δύσκολο να επιτευχθεί η νοοτροπία του δια βίου μαθητή, αν αυτό δεν συνέβαινε στο παρελθόν.

Είναι ζωτικής σημασίας να παρέχονται στους ενήλικους εκπαιδευόμενους δυνατότητες αυτοαξιολόγησης πριν από την έναρξη οποιασδήποτε κατάρτισης, διότι μπορεί να διαθέτουν δεξιότητες που δεν γνωρίζουν ή μπορεί να μην είναι σε θέση να αξιολογήσουν με ακρίβεια τα επίπεδα των ικανοτήτων τους. Επιπλέον, αποκτώντας την ικανότητα αυτοαξιολόγησης, είναι σε θέση να παρακολουθούν τη μάθησή τους, η οποία αποτελεί σημαντικό εργαλείο στην έννοια της δια βίου μάθησης. Η παρακολούθηση της μαθησιακής εμπειρίας τους παρέχει επίσης μια αυξημένη αίσθηση αυτονομίας και είναι σε θέση να κινητοποιήσουν καλύτερα τον εαυτό τους και να συνεχίσουν τη διαδικασία της μάθησης.

4.1 Μάθηση βασισμένη σε καθήκοντα

Η μάθηση με βάση τα καθήκοντα, μια βελτίωση της επικοινωνιακής προσέγγισης, επικεντρώνεται στην ολοκλήρωση συγκεκριμένων καθηκόντων μέσω των οποίων διδάσκεται και μαθαίνεται η γλώσσα. Οι μαθητές χρησιμοποιούν τη γλώσσα που γνωρίζουν για να ολοκληρώσουν μια ποικιλία εργασιών, αποκτώντας νέες δομές, μορφές και λεξιλόγιο ανάλογα με τις ανάγκες.

Παρέχεται μικρή διόρθωση σφαλμάτων. Σε αυτό το είδος μαθησιακού περιβάλλοντος, τμήματα τριών έως τεσσάρων εβδομάδων είναι αφιερωμένα σε ένα συγκεκριμένο θέμα: οικολογία, ασφάλεια, ιατρική, θρησκεία, νεανική κουλτούρα κ.λπ. Οι μαθητές μαθαίνουν για ένα συγκεκριμένο θέμα, βήμα προς βήμα, χρησιμοποιώντας μια ποικιλία πηγών, με κάθε ενότητα να καταλήγει σε μια τελική εργασία, όπως μια γραπτή έκθεση ή παρουσίαση.

Οι δραστηριότητες είναι παρόμοιες με αυτές που συναντάμε σε μια επικοινωνιακή τάξη, αλλά βασίζονται πάντα γύρω από ένα ενιαίο, συγκεκριμένο θέμα. Στους μαθητές παρέχεται υλικό που είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες της συγκεκριμένης ομάδας στόχου, όπως φύλλα εργασίας, βιβλία, φυλλάδια και αρχεία ήχου, αλλά δεν λειτουργούν ως η κύρια πηγή μάθησης, αλλά μάλλον ως εργαλεία και κατευθυντήριες γραμμές για να δημιουργήσουν οι μαθητές τη δική τους μάθηση. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, είναι σημαντικό να παρέχεται στους εργαζόμενους/μαθητές άνω των 50 ετών η ευελιξία και ο χώρος για να χρησιμοποιήσουν τις προϋπάρχουσες δεξιότητές τους προκειμένου να προωθήσουν τη μαθησιακή τους εμπειρία. Μια προχωρημένη επέκταση αυτής της πρακτικής της ανεξαρτησίας και της αυτονομίας είναι να βοηθηθούν οι μαθητές να δημιουργήσουν και να θέσουν τους δικούς τους στόχους για την εκμάθηση της γλώσσας-στόχου.

4.2 Γλωσσική εκμάθηση με τη βοήθεια υπολογιστή (CALL)

4.2.1 Τεχνολογικά ενισχυμένη εκμάθηση γλωσσών: Νέες διδακτικές προσεγγίσεις

Η εκμάθηση και η διδασκαλία ξένων γλωσσών έχουν αλλάξει με την πάροδο των ετών με τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις που έχουν εισαγάγει νέες προσεγγίσεις για να κάνουν την εκμάθηση πιο αποτελεσματική και ελκυστική για τους μαθητές. Οι καινοτομίες στον τομέα των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) προσφέρουν νέα οφέλη για την προώθηση των ικανοτήτων στις ξένες γλώσσες και επιτρέπουν στους μαθητές να συμμετέχουν πιο ενεργά στη διαδικασία.

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει επίσης να αναλάβουν ενεργό ρόλο στον προσεκτικό σχεδιασμό των διδακτικών προσεγγίσεων ώστε να αντιστοιχίσουν τις δυνατότητες της μάθησης που ενισχύεται από την τεχνολογία με τις ανάγκες των μαθητών τους και να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες των χρησιμοποιούμενων τεχνολογιών.

Υπό αυτή την έννοια, πρέπει να διακρίνουμε δύο τύπους εκμάθησης ξένων γλωσσών με τη χρήση μεθόδων ΤΠΕ, αυτόν που χρησιμοποιεί την ηλεκτρονική μάθηση ως υποστηρικτικό σύστημα και αυτόν που βασίζεται πλήρως στις ΤΠΕ.

Οι διδακτικές προσεγγίσεις και τα εργαλεία που παρουσιάζονται στις ενότητες **Βασικά στοιχεία της επιτυχημένης εκμάθησης γλωσσών με βάση τις ΤΠΕ** και **Πρακτικές ιδέες για την εφαρμογή** μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην ηλεκτρονική μάθηση ως υποστηρικτικό σύστημα ή στην εκμάθηση με βάση τις ΤΠΕ με τις αντίστοιχες ιδιαιτερότητες που θα επισημανθούν.

4.2.2 Η ηλεκτρονική μάθηση ως σύστημα υποστήριξης: μάθησης και αναποδογυρισμένης τάξης

Η χρήση της ηλεκτρονικής μάθησης ως υποστηρικτικού συστήματος για την εκμάθηση και διδασκαλία γλωσσών βασίζεται σε δύο διδακτικές προσεγγίσεις, που συνήθως ονομάζονται "μικτή μάθηση" (Blended Learning) και "αναποδογυρισμένη τάξη" (Flipped Classroom).

Μικτή μάθηση: Η μικτή μάθηση είναι μια διδακτική προσέγγιση που συνδυάζει παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας με διαδικτυακή εκπαίδευση. Η μαθησιακή διαδικασία είναι ένας συνδυασμός συνεδριών πρόσωπο με πρόσωπο με διαδικτυακή μάθηση. Οι διαδικτυακές συνεδρίες μπορούν να πραγματοποιούνται συγχρονισμένα και ασύγχρονα.

Ανεστραμμένη τάξη: αυτή η εκπαιδευτική τεχνική αποτελείται από δύο συνιστώσες, τη χρήση τεχνολογιών υπολογιστών και τη συμμετοχή διαδραστικών δραστηριοτήτων σε δια ζώσης συνεδρίες. Οι πληροφορίες που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν στις δια ζώσης συνεδρίες παρουσιάζονται στους μαθητές πριν από τις συνεδρίες μέσω πλατφορμών ηλεκτρονικής μάθησης ή εφαρμογών για κινητά τηλέφωνα. Οι φοιτητές έχουν περισσότερες ευκαιρίες να συμμετέχουν σε ελκυστικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των συνεδριών εντός της τάξης. Η αντιστρεπτή τάξη βασίζεται στη βασική ιδέα της παροχής και της δημιουργίας μιας μαθησιακής κοινότητας στην οποία οι μαθητές αναπτύσσουν γνώσεις μέσω επικοινωνητικών μαθησιακών εμπειριών, αλληλεπίδρασης μεταξύ ομοτίμων και συνεργασίας.

Σκοπός και των δύο στρατηγικών μάθησης είναι να βρεθεί ο βέλτιστος συνδυασμός μάθησης στην τάξη και εξ αποστάσεως, ώστε να επιτευχθούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι μαθησιακοί στόχοι και τα κριτήρια αποτελεσματικότητας. Η χρήση των νέων τεχνολογιών δημιουργεί προστιθέμενη αξία και πρέπει να εφαρμόζεται έχοντας κατά νου τον τελικό εκπαιδευτικό σκοπό.

4.2.3 Διδακτικές αρχές για την εκμάθηση γλωσσών με βάση τις ΤΠΕ

Όλες οι παιδαγωγικές αρχές που εφαρμόζονται στην παραδοσιακή μάθηση πρόσωπο με πρόσωπο μπορούν να εφαρμοστούν στην εκπαίδευση μέσω ηλεκτρονικής μάθησης με ορισμένες αλλαγές για την εισαγωγή τεχνολογικών εξελίξεων. Η εκμάθηση γλωσσών με ΤΠΕ απαιτεί τη δημιουργία διαδικτυακών περιβαλλόντων μάθησης, γεγονός που συμβάλλει στην εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία. Οι απαιτήσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη για το σχεδιασμό είναι οι εξής:

- Σχεδιασμός μαθημάτων
- δεξιότητες πληροφορικής των εκπαιδευτικών και των μαθητών.

- Τεχνική υποστήριξη για τους χρήστες.
- Κίνητρα των μαθητών.
- Δημιουργία μιας κοινότητας.
- Εργαλεία διαχείρισης χρόνου.

Με βάση αυτές τις απαιτήσεις, οι Trèpule κ.ά. (2015) προτείνουν τις ακόλουθες διδακτικές αρχές για την υποστήριξη της επιτυχίας των μαθητών στην αύξηση της επάρκειας τους στην ξένη γλώσσα:

- **Κεντροποίηση του μαθητή:** η γλωσσική εκμάθηση που υποστηρίζεται από την τεχνολογία πρέπει να είναι επικεντρωμένη στον μαθητή για να επιτευχθούν θετικά μαθησιακά αποτελέσματα.
- **Μεταγνωστικές δραστηριότητες:** προώθηση και υποστήριξη των μεταγνωστικών δραστηριοτήτων των μαθητών, όπως ο αναστοχασμός, η αυτοαξιολόγηση και η αυτοαποτελεσματικότητα για αυτόνομη μάθηση.
- **Κοινωνική αλληλεπίδραση:** οικοδόμηση κοινωνικής παρουσίας με την έννοια των καναλιών συζήτησης ή άλλων τρόπων σύνδεσης με τους εκπαιδευτικούς και άλλους μαθητές.
- **Διαχείριση χρόνου:** προσφορά εργαλείων για τη διαχείριση του χρόνου για την επίτευξη ορόσημων και στόχων σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Εκτός από αυτές τις αρχές, το πλαίσιο της Κοινότητας Έρευνας (CoI) περιλαμβάνει τρία αλληλοεξαρτώμενα στοιχεία που διευκολύνουν την ουσιαστική διαδικτυακή μάθηση (Wu et al., 2017):

- **Διδακτική παρουσία:** αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί διαδέχονται τις μαθησιακές δραστηριότητες και διευκολύνουν τη μάθηση- περιλαμβάνει το σχεδιασμό, την κατεύθυνση και την υποστήριξη των δραστηριοτήτων των μαθητών.
- **Κοινωνική παρουσία:** αναφέρεται στην κοινωνική και διαπροσωπική επικοινωνία που απαιτείται για τη διαδικτυακή μάθηση- ιδανικά περιλαμβάνει ανοικτή επικοινωνία με τους άλλους και συνεκτικές επικοινωνιακές απαντήσεις.
- **Γνωστική παρουσία:** αναφέρεται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης, την ικανότητα να δημιουργείς νόημα από ιδέες.

4.2.4 Βασικά στοιχεία της επιτυχημένης εκμάθησης γλωσσών με χρήση ΤΠΕ

Τα ψηφιακά περιβάλλοντα για την εκμάθηση γλωσσών πρέπει να είναι ισορροπημένα, ώστε να επιτρέπουν μια προσέγγιση που είναι μαθητοκεντρική και συμβάλλει στην αύξηση της ποιότητας της μάθησης και της αίσθησης του ανήκειν σε μια κοινότητα.

Οι Wu et al (2017) επισημαίνουν τα ακόλουθα στοιχεία ενός επιτυχημένου περιβάλλοντος ηλεκτρονικής μάθησης:

Κοινωνική αλληλεπίδραση - οικοδόμηση κοινωνικής παρουσίας: η μάθηση δεν γίνεται μεμονωμένα, η διαδικασία της ανταλλαγής και της συζήτησης με άλλους μαθητές έχει τεράστιο αντίκτυπο στα κίνητρα και τα επιτεύγματα των μαθητών. Οι διαδικτυακές συζητήσεις μπορούν να παρέχουν χώρους για την παροχή και τη λήψη άμεσης ανατροφοδότησης, την ανταλλαγή ιδεών και προβληματισμών. Φόρουμ, συζητήσεις και άλλα εργαλεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Υπό αυτή την έννοια, τα γλωσσικά μαθήματα που βασίζονται στις ΤΠΕ μπορούν επίσης να βοηθήσουν στη διατήρηση του πνεύματος μιας ομάδας μεταξύ διαφορετικών μαθητικών ετών ή μεταξύ μαθημάτων δια ζώσης.

Αλληλεπιδραστικότητα και συνεργασία: Σε περιβάλλοντα ηλεκτρονικής μάθησης, οι ασκήσεις είναι δυναμικές και ενσωματώνουν παιγνιώδες στοιχείο. Η παιχνιδοποίηση παίζει θεμελιώδη ρόλο στην προσέλκυση και διατήρηση της προσοχής των μαθητών. Προκειμένου να διευκολυνθεί η επάρκεια στην ξένη γλώσσα, οι δραστηριότητες θα πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να είναι μαθητοκεντρικές και να ενθαρρύνουν τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά σε διαδραστικές δραστηριότητες που βασίζονται σε καταστάσεις της πραγματικής ζωής.

Εξατομίκευση: ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα που προσφέρει η ηλεκτρονική μάθηση είναι η εξατομίκευση των εκπαιδευτικών διαδρομών και του περιεχομένου για τους συμμετέχοντες.

Αυτονομία των μαθητών: Η ηλεκτρονική μάθηση καλλιεργεί την αυτονομία των μαθητών και τους επιτρέπει να εργάζονται με το δικό τους ρυθμό. Η εξατομίκευση των εκπαιδευτικών διαδρομών προωθεί την αυτονομία των μαθητών, καθώς το μαθησιακό περιεχόμενο προσαρμόζεται στις ανάγκες τους, ο μαθητής γίνεται σταδιακά υπεύθυνος για τη δική του μάθηση.

Αυθεντική εκμάθηση γλωσσών: η ηλεκτρονική μάθηση επιτρέπει τη δημιουργία δραστηριοτήτων σε αυθεντικά, υποστηρικτικά, διαδραστικά και συνεργατικά πλαίσια μάθησης. Οι διαδικτυακές κοινότητες μάθησης παρέχουν ευκαιρίες μάθησης για τη χρήση ξένων γλωσσών με πιο αυθεντικό τρόπο. Η εμπειρία δείχνει ότι η διαδικτυακή εκμάθηση γλωσσών προσφέρει στους μαθητές τη δυνατότητα να επικοινωνούν σε ένα πιο "φυσικό" περιβάλλον.

Ο ρόλος των εκπαιδευτικών: ο ρόλος των εκπαιδευτικών αλλάζει σημαντικά στην ηλεκτρονική μάθηση. Ο δάσκαλος είναι η κεντρική φιγούρα στη διαδικασία της μάθησης που υποστηρίζεται από την

τεχνολογία. Ο κύριος ρόλος του εκπαιδευτικού είναι ο σχεδιασμός του μαθήματος και η υποστήριξη και καθοδήγηση των μαθητών.

Στα μικτά μαθήματα ο ρόλος του εκπαιδευτικού συνδέεται περισσότερο με τις διδακτικές δεξιότητες και την παροχή ελκυστικών και συναισθηματικών μαθησιακών δραστηριοτήτων και την προώθηση της συμμετοχής τους στις δραστηριότητες εντός της τάξης.

Στα εικονικά μαθήματα, ο δάσκαλος λειτουργεί περισσότερο ως οδηγός, καθοδηγώντας τους μαθητές μέσα από τη μαθησιακή τους πορεία.

4.2.5 Πρακτικές ιδέες για εφαρμογή

Λογισμικό σχεδιασμού: Υπάρχουν πολλά προγράμματα σχεδιασμού για τη δημιουργία διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού στο διαδίκτυο και για τη συμμετοχή των μαθητών. Για παράδειγμα:

- **Moodle:** <https://moodle.org/> Η πιο διάσημη πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης στον κόσμο. Πλατφόρμα κώδικα ανοικτού κώδικα, δωρεάν και πολύγλωσση.
- **ATutor:** που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη και την παροχή διαδικτυακών μαθημάτων. <https://atutor.github.io/atutor/index.html>
- **Dokeos:** εργαλείο LMS ανοικτού κώδικα για φαρμακευτικές και υγειονομικές επιχειρήσεις. Προσφέρει χαρακτηριστικά όπως συγγραφή μαθημάτων, παρακολούθηση προόδου, υποβολή εκθέσεων και διαχείριση πιστοποιήσεων. <http://www.dokeos.com/>

Εργαλεία πληροφόρησης και σχεδιασμού: εργαλεία που επιτρέπουν στον εκπαιδευτικό να επικοινωνεί με τους μαθητές και να μοιράζεται πληροφορίες μαζί τους.

- **Ημερολόγιο Google:** <https://calendar.google.com/> . Οι καθηγητές μπορούν να δημιουργήσουν ένα ημερολόγιο με τον προγραμματισμό του μαθήματος και να το μοιραστούν με τους μαθητές. Τα ημερολόγια Google μπορούν να εξαχθούν.

Εργαλεία επικοινωνίας: Τα εργαλεία επικοινωνίας είναι απαραίτητα για τη δημιουργία αίσθησης κοινότητας και την προώθηση αυθεντικών μαθησιακών εμπειριών. Υπάρχουν πολλά εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

- **Μήνυμα/φόρουμ:** Οι πλατφόρμες Moodle επιτρέπουν στους μαθητές να στέλνουν μηνύματα στον καθηγητή και σε άλλους μαθητές. Το σύστημα επιτρέπει επίσης τη δημιουργία φόρουμ συζητήσεων στα οποία καλούνται να συμμετάσχουν όλοι οι συμμετέχοντες στα μαθήματα.

- **Tandem:** εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα στην οποία μαθητές από όλο τον κόσμο μπορούν να συνδεθούν με φυσικούς ομιλητές και να εξασκήσουν όσα έχουν μάθει σε πραγματικές συζητήσεις.
<https://www.tandem.net/es>
- **Άλλες δωρεάν εφαρμογές σύνδεσης:** Skype, Hangouts, WhatsApp, Viber κ.λπ.

Συστάσεις για την πρακτική:

- Μια διαδικτυακή κοινότητα μάθησης με τη βοήθεια της τεχνολογίας θα πρέπει να παρέχει ένα αυθεντικό περιβάλλον για γνήσια αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών.
- Πρόσφατες μελέτες επισημαίνουν ότι οι σύγχρονες αλληλεπιδράσεις αποτελούν βασικό κίνητρο για την εμπλοκή των μαθητών σε εργασίες. Οι μαθητές ανέφεραν ότι οι γλώσσες μαθαίνονται καλύτερα μέσω της αλληλεπίδρασης με φυσικούς ομιλητές. Έτσι, συνιστάται η ανάπτυξη μιας κοινότητας επαγγελματιών (Mhichil, Appel, Ó Ciardubháin, Jager & Prizel-Kania, 2015).
- Η ευθύνη των μαθητών για την εκτέλεση των διαδικτυακών μαθησιακών δραστηριοτήτων είναι απαραίτητη. Για την υποστήριξη της μαθησιακής προόδου των μαθητών, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να διαθέτουν εργαλεία για την παρακολούθηση της προόδου τους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. (Wu et al., 2017)
- Στην περίπτωση μιας ανεστραμμένης τάξης, διατηρήστε τα διαδικτυακά μαθήματα ανοιχτά για τους συμμετέχοντες για τουλάχιστον μισό χρόνο μετά τη λήξη του μαθήματος, προσφέροντας έτσι δυνατότητες για μια διαχρονική διαδικασία μάθησης. (Mullamaa, 2010)
- Κάθε περιβάλλον μάθησης θα πρέπει να παρέχει συγκεκριμένες εργασίες για τη μετριοπάθεια, ώστε να αντιμετωπίζεται η πιθανή κακή χρήση. (Michil et al., 2015)

4.3 Επικοινωνιακή προσέγγιση

Η επικοινωνιακή προσέγγιση είναι η πιο διαδεδομένη και ευρέως αποδεκτή προσέγγιση για τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας στην τάξη σήμερα, και από πολλές απόψεις αποτελεί το αποκορύφωμα των προσεγγίσεων και μεθοδολογιών που εμφανίστηκαν πριν.

Δίνει έμφαση στην ικανότητα του μαθητή να επικοινωνεί διάφορες λειτουργίες, όπως να κάνει και να απαντά σε ερωτήσεις, να διατυπώνει αιτήματα, να περιγράφει, να αφηγείται και να συγκρίνει. Η ανάθεση εργασιών και η επίλυση προβλημάτων -δύο βασικά συστατικά της κριτικής σκέψης- είναι τα μέσα μέσω των οποίων λειτουργεί η επικοινωνιακή προσέγγιση.

Σε αντίθεση με την άμεση μέθοδο, η γραμματική δεν διδάσκεται μεμονωμένα. Η εκμάθηση γίνεται στο πλαίσιο- η λεπτομερής διόρθωση των λαθών αποδυναμώνεται υπέρ της θεωρίας ότι οι μαθητές θα αναπτύξουν φυσικά ακριβή ομιλία μέσω της συχνής χρήσης. Οι μαθητές αναπτύσσουν ευχέρεια μέσω της επικοινωνίας στη γλώσσα και όχι μέσω της ανάλυσής της.

Μια επικοινωνιακή τάξη περιλαμβάνει δραστηριότητες μέσω των οποίων οι μαθητές είναι σε θέση να επιλύσουν ένα πρόβλημα ή μια κατάσταση μέσω αφήγησης ή διαπραγμάτευσης, και έτσι να εδραιώσουν **επικοινωνιακή επάρκεια**. Έτσι, ορισμένες δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν τη σύνθεση ενός διαλόγου στον οποίο οι συμμετέχοντες διαπραγματεύονται πότε και πού θα φάνε βραδινό, τη δημιουργία μιας ιστορίας με βάση μια σειρά εικόνων ή τη σύγκριση ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ δύο εικόνων.

Γλωσσικό καφενείο

Η επικοινωνιακή προσέγγιση μπορεί να εφαρμοστεί με διάφορους τρόπους. Μια τέτοια πρακτική είναι το γλωσσικό καφενείο. Το γλωσσικό καφενείο είναι ένας κοινωνικός τρόπος εκμάθησης και εξάσκησης της ξένης γλώσσας της επιλογής σας, επειδή οι μαθητές δεν έχουν μόνο την ευκαιρία να εξασκηθούν με άλλους μαθητές, αλλά και να αποκτήσουν και να ανταλλάξουν χρήσιμες πληροφορίες, δεξιότητες και εμπειρίες που σχετίζονται με την αναζήτηση εργασίας. Επιπλέον, θα μπορούσε να παρέχει σε (δυσνητικούς) εργαζόμενους άνω των 50 ετών τη δυνατότητα να δημιουργήσουν μια ισχυρή ομάδα κοινωνικής υποστήριξης. Καθώς οι μαθητές 50+ έχουν την τάση να αποφεύγουν την επίσημη εκπαίδευση, η μεθοδολογία του γλωσσικού καφέ φαίνεται ιδανική λόγω των θεμελίων της στις αρχές της ελεύθερης έκφρασης και της ανταλλαγής ιδεών και πληροφοριών. Τα θέματα των συζητήσεων του γλωσσικού καφέ μπορούν να περιστρέφονται γύρω από τη διεξαγωγή ηλεκτρονικών αναζητήσεων εργασίας, την υποβολή αιτήσεων, την προετοιμασία για συνεντεύξεις και την επιβίωση στη σημερινή ανταγωνιστική αγορά

εργασίας. Συνήθως θα πρέπει να είναι παρών ένας συντονιστής που μιλάει τη γλώσσα-στόχο, προκειμένου να βοηθήσει τους μαθητές να παραμείνουν στην πορεία τους και να απαντήσει σε τυχόν απορίες που μπορεί να προκύψουν. Συνιστάται να διατηρούνται οι συναντήσεις σε τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να διατηρούνται τα επίπεδα κινήτρων σε υψηλά επίπεδα. Αυτή η μέθοδος έχει το πρόσθετο πλεονέκτημα ότι είναι μια μέθοδος μάθησης χαμηλού κόστους, καθώς οι μαθητές μπορούν να προχωρήσουν με το κόστος ενός ποτού.

Cyber Café

Μια παραλλαγή του γλωσσικού καφενείου, η οποία αποτελεί μια σύγχρονη προσαρμογή, είναι το κυβερνοκαφενείο. Οι αρχές είναι οι ίδιες με αυτές του γλωσσικού καφενείου, αλλά το περιβάλλον αλλάζει δραστικά, καθώς οι συναντήσεις πραγματοποιούνται στο διαδίκτυο. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να μάθουν μια ξένη γλώσσα στην πράξη σε μια εικονική αίθουσα, με τη βοήθεια οπτικοακουστικών εργαλείων, όπως μια συνομιλία, ένα video chat ή μια τηλεδιάσκεψη. Ο διαμεσολαβητής είναι επίσης παρών σε αυτή τη μορφή γλωσσικού καφέ, έχει παρόμοιο ρόλο να δίνει στους μαθητές θέματα που μπορούν να συζητήσουν στη γλώσσα-στόχο και να απαντά σε ερωτήσεις. Ο πρόσθετος ρόλος που είναι ειδικός για το cyber café είναι ότι θα πρέπει επίσης να διευκολύνει με την εγγραφή και να βοηθά στη χρήση των διαδικτυακών εργαλείων, όπως η διαδικτυακή πλατφόρμα και τα εργαλεία τηλεδιάσκεψης (όπως το Skype, το Zoom κ.λπ.). Τα θέματα της συζήτησης μπορούν να είναι παρόμοια με τα θέματα του γλωσσικού καφέ. Ανάλογα με τον τρόπο, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να εξασκήσουν όχι μόνο τις δεξιότητες ομιλίας και ακρόασης, αλλά και τις δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής, όταν η επικοινωνία επιτυγχάνεται μέσω γραπτού κειμένου. Το πρόσθετο πλεονέκτημα σε σύγκριση με το γλωσσικό καφέ είναι ότι υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία ως προς το χρόνο και το χώρο, καθώς οι μαθητές δεν χρειάζεται να συναντηθούν φυσικά, αλλά μπορούν να μάθουν στην άνεση του σπιτιού τους και δεν χρειάζεται να ταξιδέψουν στον πραγματικό χώρο του καφέ. Ένα πιθανό μειονέκτημα είναι ότι για τη συγκεκριμένη ομάδα-στόχο των ατόμων ηλικίας άνω των 50 ετών, μπορεί να υπάρξουν κάποια πρακτικά εμπόδια που σχετίζονται με τις χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες, τα οποία μπορεί να αποδειχθούν εμπόδιο. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της ανάλυσης των αναγκών της ομάδας-στόχου πριν από την κατάρτιση, μπορεί να εκτιμηθεί αν το γλωσσικό καφέ ή το κυβερνοκαφέ είναι καταλληλότερο για τη συγκεκριμένη ομάδα εκπαιδευομένων.

Tandem

Η εφαρμογή ανταλλαγής γλωσσών Tandem που αναφέρθηκε προηγουμένως είναι ένα εργαλείο που βοηθά τους μαθητές μιας ξένης γλώσσας να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους σε ζευγάρια. Ο εκπαιδευόμενος επιλέγει τη γλώσσα που θέλει να βελτιώσει και του αντιστοιχίζονται άλλοι χρήστες που ενδιαφέρονται επίσης να μάθουν και να εξασκηθούν στην ίδια γλώσσα. Η εφαρμογή δίνει την ευκαιρία να εξασκηθούν σε όλες τις πτυχές της γλώσσας, στην ακρόαση και την ομιλία, αλλά και στην ανάγνωση και τη γραφή. Ο στόχος της ανταλλαγής γλωσσών Tandem είναι να διασφαλιστεί ότι η επικοινωνία έχει πραγματοποιηθεί και ότι και οι δύο εταίροι έχουν κατανοήσει ο ένας τον άλλον με σαφήνεια. Αν και δεν είναι απαραίτητο να επικοινωνούν μεταξύ τους 50+ άτομα, θα ήταν ένας πιο αποτελεσματικός τρόπος για να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον, καθώς οι ανάγκες τους για ένα συγκεκριμένο επίπεδο γλώσσας είναι συνήθως παρόμοιες. Στην περίπτωση που ο εκπαιδευόμενος δεν διαθέτει ούτε καν ένα βασικό επίπεδο κατανόησης της γλώσσας, συνήθως συνιστάται ο σύντροφος είτε να είναι φυσικός ομιλητής είτε να διαθέτει τις διδακτικές ικανότητες για να βοηθήσει τον εκπαιδευόμενο να επιτύχει το πρώτο επίπεδο επικοινωνιακών δεξιοτήτων στην ξένη γλώσσα.

5 Ειδικές μέθοδοι για την κατάρτιση στις ΤΠΕ

Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) είναι ένα σύνολο τεχνολογικών εργαλείων και πόρων για τη δημιουργία, τη διάδοση, την αλλαγή και τη διαχείριση της πληροφορίας. Η είσοδος των ΤΠΕ στην εκπαίδευση έφερε πολλές καινοτομίες και άλλαξε ουσιαστικά τις αξίες, τις μεθόδους και τα αποτελέσματά της. Υποτίθεται ότι αυτές οι δεξιότητες, όταν αναπτυχθούν από τους μαθητές/εκπαιδευόμενους, θα οδηγήσουν στη βελτίωση της θέσης τους στη ζωή, στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας, στη δημιουργία αυτοαπασχόλησης και στη σωστή αξιοποίηση των ανθρώπινων και υλικών πόρων.

Στην εποχή των τεχνολογιών της πληροφορίας οι παραδοσιακές εκπαιδευτικές μέθοδοι δεν είναι αρκετά αποτελεσματικές. Το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα απαιτεί την εισαγωγή γρήγορων και μη παραδοσιακών εκπαιδευτικών μεθόδων και μορφών στην εκπαιδευτική διαδικασία, οι οποίες θα μπορούσαν να αποκτήσουν την εκπαιδευτική διαδικασία πιο ενεργά και να παρακινήσουν τους μαθητές για αυτομόρφωση. Η διαδικασία είναι περίπλοκη και απαιτεί από τους καθηγητές και τους εκπαιδευτές, καθώς και από τους μαθητές και τους συμμετέχοντες να αποκτήσουν δεξιότητες εργασίας με εργαλεία και λογισμικό πληροφορικής. Οι υπολογιστές, οι διαδραστικοί πίνακες, οι προβολείς πολυμέσων, το διαδίκτυο κ.λπ. τεχνολογικά εργαλεία έχουν ανακαλύψει νέες δυνατότητες για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές στη διδακτική διαδικασία και για τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία. Οι ΤΠΕ δίνουν πρόσβαση σε μη παραδοσιακές πηγές πληροφόρησης, αυξάνουν την αποτελεσματικότητα της αυτομόρφωσης, προωθούν τη δημιουργικότητα και φέρνουν στην υλοποίηση νέες εκπαιδευτικές μορφές και μεθόδους. Η επιτυχία της εκπαίδευσης εξαρτάται από το πόσο γρήγορα και εύκολα μπορούμε να αποκτήσουμε πληροφορίες διαφορετικής ποσότητας.

Καθώς η διδασκαλία των ΤΠΕ δεν υφίσταται ως πρακτική για πολύ καιρό, στις περισσότερες περιπτώσεις δεν έχουν διατυπωθεί με σαφήνεια και η διαμόρφωσή τους δεν είναι τόσο συνειδητή αλλά μάλλον ενστικτώδης, γεγονός που έχει επίσης ως αποτέλεσμα ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δεν χρησιμοποιούν μια μόνο μέθοδο αλλά ένα είδος μείγματος μεθόδων, όπου μια από αυτές αντιπροσωπεύεται κυρίαρχα.

Παρατίθενται και εξετάζονται οι πιο διαδεδομένες μέθοδοι διδασκαλίας εφαρμογών:

Προσανατολισμένη σε προβλήματα (Επιλέγει εργαλεία εφαρμογής για τη σταδιακά επεκτεινόμενη σειρά εργασιών ή επεκτείνει τις χρησιμοποιούμενες έννοιες και λειτουργίες από το απαιτούμενο εργαλείο.),

Προσανατολισμένη στην εφαρμογή (Διδάσκει τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για τη δημιουργία ενός συγκεκριμένου τύπου εγγράφου με τη σειρά της δομής και της επέκτασής του.),

Προσανατολισμένη σε μενού (Διδάσκει τη γνώση της εφαρμογής μέσω μιας εφαρμογής, ή ακριβέστερα, μέσω των στοιχείων του μενού της εφαρμογής.),

Λειτουργικά προσανατολισμένη (Ορίζει τις γενικές λειτουργίες ενός συστήματος εφαρμογών, π.χ. εισαγωγή, διόρθωση, εκτύπωση, μορφοποίηση κ.λπ. για εφαρμογές γραφείου, και στη συνέχεια συνδέει συγκεκριμένα στοιχεία γνώσης με αυτές),

Προσανατολισμένη στις έννοιες (Ορίζει τις έννοιες που χρησιμοποιούνται από ένα σύστημα εφαρμογών, π.χ. κελί, γραμμή, στήλη, μπλοκ, φύλλο κ.λπ. για τα λογιστικά φύλλα, και στη συνέχεια αναλύει τις λειτουργίες που σχετίζονται με αυτές.),

Προσανατολισμένη σε αφηρημένα εργαλεία (Ορίζει τη συνεχώς επεκτεινόμενη σειρά αφηρημένων εργαλείων, π.χ. για τη δημιουργία και μορφοποίηση κειμένων, και στη συνέχεια συζητά τις απαραίτητες γνώσεις για κάθε επίπεδο).

5.1 Προσανατολισμός στα προβλήματα

Η μέθοδος διδασκαλίας με προσανατολισμό στο πρόβλημα μπορεί κάλλιστα να χρησιμοποιηθεί για τη διδασκαλία των εφαρμογών πληροφορικής, όπου ουσιαστικά σημαίνει το ίδιο όπως και σε οποιοδήποτε άλλο γνωστικό αντικείμενο. Η διδασκαλία των ΤΠΕ μπορεί να προσαρμοστεί στη μέθοδο προσανατολισμού στο πρόβλημα με λίγη δημιουργικότητα. Αν και τα βασικά προβλήματα θα διαφέρουν μεταξύ των επιστημονικών πεδίων, υπάρχουν ορισμένα χαρακτηριστικά των καλών προβλημάτων ΠΟΜ που υπερβαίνουν τα πεδία (Duch, B. J., Groh, S. E, & Allen, D. E. (Eds.). (2001). *The power of problem-based learning*. Sterling, VA: Stylus). Εκτός από το περιεχόμενο του μαθήματος, η προβληματοκεντρική μέθοδος μπορεί να προωθήσει την ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης, ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων και επικοινωνιακών δεξιοτήτων. Μπορεί επίσης να προσφέρει ευκαιρίες για εργασία σε ομάδες, εύρεση και αξιολόγηση υλικού και δια βίου μάθηση.

Για να το καταδείξετε, θεωρήστε μια σειρά από εργασίες εφαρμογής που βασίζονται η μία στην άλλη και τις δομούν με τέτοιο τρόπο ώστε να χρειάζεται κανείς όλο και νεότερη γνώση εφαρμογής για την επίλυσή τους, αλλά εν τω μεταξύ θα πρέπει να χρησιμοποιεί συνεχώς την ήδη αποκτηθείσα γνώση. Αυτό μπορεί να απεικονιστεί με ένα παράδειγμα που προέρχεται από την επεξεργασία κειμένου:

Όταν διδάσκουμε έναν εκπαιδευόμενο να επικολλάει εικόνες, για παράδειγμα, δεν είναι πρακτικό να χρησιμοποιούμε εργασίες που επικεντρώνονται αποκλειστικά σε αυτό. Χρησιμοποιώντας αυτή τη μέθοδο, μπορούν να επιλεγούν τέτοιες εργασίες που να κάνουν τους εκπαιδευόμενους να χρησιμοποιούν τις δυνατότητες επικόλλησης άλλων αντικειμένων και μορφοποίησης παραγράφων και αντικειμένων που έχουν μάθει προηγουμένως.

Η συνεχής χρήση των προηγούμενων γνώσεων είναι απαραίτητη για μια βαθύτερη διαδικασία απόκτησης δεξιοτήτων, ενώ η συνεχής εξάσκηση συμβάλλει στη βελτίωση της απόκτησης και της συνήθους χρήσης στο μέλλον.

Τα στοιχεία μιας σειράς εργασιών μπορεί να υποστηρίζουν την εισαγωγή διαφόρων νέων γνώσεων:

γνώση ενός τύπου εφαρμογής, της γενικής δομής της, ικανότητες σκέψης και σχεδιασμού (Πώς μπορεί να λυθεί γρηγορότερα, ευκολότερα και απλούστερα; κ.λπ.), καλή γνώση των εργαλείων (Ποιες λειτουργίες του συστήματος της εφαρμογής απαιτούνται για την επίλυση της συγκεκριμένης εργασίας;).

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της μεθόδου θα μπορούσε να είναι ότι θα οδηγήσει εύκολα και λογικά τους εκπαιδευόμενους από μια λειτουργία ή ένα σύνολο λειτουργιών εντός της εφαρμογής σε άλλες, εάν η λύση ενός προβλήματος μπορεί να πραγματοποιηθεί ευκολότερα με τη χρήση άλλου συνόλου λειτουργιών ή συναρτήσεων.

Το κύριο πρόβλημα που μπορεί να αντιμετωπίσετε όταν χρησιμοποιείτε αυτή τη μέθοδο - σε σύγκριση με άλλα θεματικά πεδία - είναι η μικρή ποσότητα των απαραίτητων βιβλίων εργασιών. Επιπλέον, οι εργασίες σε αυτά τα βιβλία μπορεί να μην είναι τόσο καλά δομημένες. Οι εκπαιδευτές ενδέχεται να χρειαστεί να επεξεργαστούν οι ίδιοι τις εργασίες για να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά αυτή τη μέθοδο.

Η μέθοδος προσανατολισμένη στο πρόβλημα είναι κατάλληλη για τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπου η εστίαση είναι στη δοκιμή διαφορετικών λύσεων και όχι στην πλήρη γνώση ενός εργαλείου ή μιας εφαρμογής ΤΠΕ.

5.2 Προσανατολισμένη στην εφαρμογή

Η μέθοδος προσανατολισμένη στην εφαρμογή είναι ένα είδος μειωμένης παραλλαγής της προηγούμενης μεθόδου, με τη διαφορά ότι δεν ενθαρρύνει τη διδασκαλία κάθε δυνατότητας, αλλά επικεντρώνεται σε εκείνες που είναι απαραίτητες για ένα πεδίο εφαρμογής ή έναν τύπο εγγράφου, εάν εφαρμόζεται στην επεξεργασία κειμένου. Όσον αφορά την επεξεργασία κειμένου, τέτοια μπορεί να είναι για παράδειγμα

ένα βιογραφικό σημείωμα, μια φόρμα, μια συγχώνευση εγγράφων, ένα άρθρο και μια μακρά σειρά παρόμοιων εργασιών.

Ας θεωρήσουμε το βιογραφικό σημείωμα ως τύπο εγγράφου. Ένα βιογραφικό σημείωμα έχει στοιχεία επικοινωνίας, έχει επικεφαλίδες και συνηθισμένες γραμμές κ.λπ. Ως εκ τούτου, μπορεί να χρειαστεί να μορφοποιήσει κανείς παραγράφους (εσοχές και αποστάσεις), χαρακτήρες (εφέ γραμματοσειράς, μέγεθος ή ακόμη και τύπο). Είναι επίσης πολύ πιθανό ότι μεταξύ των συνηθισμένων γραμμών θα εμφανιστούν λίστες, (λίστα πτυχίων ή μαθημάτων που έχουν ληφθεί για παράδειγμα). Σε ένα πιο προχωρημένο βιογραφικό σημείωμα μπορεί να περιλαμβάνεται και μια φωτογραφία, και πρέπει να διασφαλίσει κανείς την τοποθέτηση και το μέγεθός της.

Η μέθοδος αυτή κάνει μια χαρακτηριστική διάκριση μεταξύ π.χ. ενός άρθρου και ενός βιογραφικού σημειώματος, καθώς οι τύποι εγγράφων εκκίνησης είναι διαφορετικοί. Παρόλο που ένα σημαντικό μέρος των σχετικών εννοιών, λειτουργιών και εργαλείων είναι, φυσικά, πανομοιότυπο με αυτά που μαθαίνονται στην επεξεργασία κειμένου (μπορούν ακόμη και να δημιουργηθούν με τα ίδια εργαλεία), η σημασία τους, η συχνότητα εφαρμογής τους είναι σαφώς διαφορετική (π.χ. στήλη, πίνακας περιεχομένων, αρίθμηση σελίδων, ευρετήριο κ.λπ.).

Η μέθοδος μπορεί να εφαρμοστεί ακόμη και σε άλλους τομείς των ΤΠΕ. Όσον αφορά τις εικονογραφήσεις, αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν αφίσες, γραμμές, εικονογραφήσεις, λογότυπα, ψηφιδωτά, σχεδιαγράμματα, γραφήματα, χάρτες κ.λπ. Στα Υπολογιστικά Φύλλα δεν ορίζουμε τόσο πολύ τους τύπους εγγράφων, αλλά αυτά μπορεί να είναι για παράδειγμα, ανάλυση, στατιστική, μαθηματικές εφαρμογές, πίνακες, διαγράμματα, προσομοιώσεις κ.λπ.

Η μέθοδος προσανατολισμένη στην εφαρμογή είναι μία από τις κατάλληλες για την εκπαίδευση ενηλίκων, όπου οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν να διαχειρίζονται τους πιο συνηθισμένους τύπους εγγράφων ή αρχείων, καθώς και να εξετάζουν διάφορες δυνατότητες εργασίας με αυτά.

5.3 Προσανατολισμένη σε μενού

Η μέθοδος με προσανατολισμό στα μενού βασίζεται στην ιδέα ότι η γνώση των λειτουργιών που αντιστοιχούν στα κουμπιά μιας εφαρμογής είναι ίση με τη γνώση του τρόπου χρήσης ενός συστήματος εφαρμογών. Αυτή η μέθοδος επικεντρώνεται κυρίως στα κουμπιά, στις λειτουργίες πίσω από αυτά και στη συνήθη χρήση τους. Σίγουρα, οι ρουτίνες μπορεί να είναι απαραίτητες, καθώς πρόκειται για έναν εγγυημένο τρόπο επίτευξης ενός συγκεκριμένου στόχου. Ορισμένες ρουτίνες είναι πιο αποτελεσματικές από άλλες. Ορισμένες αποτελεσματικές ρουτίνες προκύπτουν από την εμπειρία και δεν μπορούν να κατασκευαστούν από το μηδέν. Ωστόσο, ο εκπαιδευτής δεν θα πρέπει να εστιάζει μόνο στο "πώς να το κάνετε", αλλά αντίθετα να βοηθά τους εκπαιδευόμενους να κατασκευάζουν ρουτίνες μόνοι τους, αντί να τους ζητά να απομνημονεύουν γνωστές ρουτίνες. Αυτή η μέθοδος δεν δίνει προτεραιότητα στον σχεδιασμό ή στην αισθητική και πρακτική διάταξη κ.λπ. Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο, θα ήθελε να διδάξει όλα τα στοιχεία του μενού μιας εφαρμογής μειώνοντας το ρόλο του εκπαιδευόμενου σε χρήστη της εφαρμογής που πατάει κουμπιά και εκτελεί μια απομνημονευμένη λίστα ενεργειών που πρέπει να εκτελέσει ως συνταγή που πρέπει να ακολουθείται πάντα.

Η μέθοδος με βάση το μενού θεωρείται μια από τις χειρότερες μεθόδους διδασκαλίας των ΤΠΕ και είναι εντελώς ακατάλληλη για την εκπαίδευση δεξιοτήτων χρήσης εφαρμογών.

5.4 Λειτουργικά προσανατολισμένη

Μέθοδος προσανατολισμένη στη λειτουργία στη διδασκαλία εφαρμογών υπολογιστών, όπου η εφαρμογή μπορεί να αναλυθεί σε ένα σύνολο αλληλεπιδρώντων ενοτήτων, όπου κάθε μία από αυτές τις ενότητες έχει μια σαφώς καθορισμένη λειτουργία. Έτσι, το σύστημα εφαρμογών μελετάται από λειτουργική άποψη και προσπαθεί να οικοδομήσει τη διαδικασία διδασκαλίας πάνω στο εύρος των ενεργειών στο πλαίσιο κάθε μιας από τις λειτουργίες που είναι διαθέσιμες σε μια εφαρμογή.

Στο πλαίσιο αυτής της μεθόδου, ο εκπαιδευόμενος εισάγεται σε αυτές τις λειτουργίες και του δίνεται η δυνατότητα να επιλέξει ποια λειτουργία θα μελετήσει και θα εξασκηθεί. Για παράδειγμα, οι εφαρμογές γραφείου αφορούν τη δημιουργία, την αποθήκευση, την τροποποίηση, τη μορφοποίηση και, στη συνέχεια, την εμφάνιση και ενίοτε την εκτύπωση εγγράφων. Για τη δημιουργία ενός εγγράφου, μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει ήδη υπάρχον υλικό ή να δημιουργήσει ένα νέο από την αρχή. Η αποθήκευση ενός εγγράφου σημαίνει την αποθήκευσή του ή τη δημιουργία μιας έκδοσής του. Η τροποποίηση ενός εγγράφου προϋποθέτει τον μετασχηματισμό του με την αφαίρεση ή την προσθήκη κάποιων τμημάτων, την αλλαγή ή τη μετακίνηση. Ο σχεδιασμός και η διάταξη αφορούν την προσαρμογή γραμματοσειρών,

παραγράφων, πινάκων, στοιχείων. Υπάρχουν ακόμη και ρυθμίσεις γλώσσας για την αντιμετώπιση της ορθογραφίας και της γραμματικής, λειτουργία εκτύπωσης που χρησιμοποιείται για τη διαμόρφωση της διάταξης του εγγράφου, των διαφανειών, των υπολογιστικών φύλλων πριν από την εκτύπωση.

Η προσανατολισμένη στις λειτουργίες επικεντρώνεται στη μεγάλη ποικιλία των πραγμάτων που μπορούν να γίνουν στην εφαρμογή, η οποία γενικά δεν ταιριάζει στη βασική εκπαίδευση, αλλά χρησιμοποιείται μάλλον για πιο επαγγελματική εκπαίδευση εφαρμογών, δηλαδή όταν οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να χρησιμοποιούν μια εφαρμογή συχνά και ποικιλοτρόπως στην καθημερινή τους εργασία.

5.5 Προσανατολισμός στην έννοια

Αυτή η μέθοδος διδασκαλίας των εφαρμογών επικεντρώνεται πρώτα στην εξήγηση των βασικών στοιχείων που χρησιμοποιούνται σε ένα συγκεκριμένο πεδίο εφαρμογής, αυτών στα οποία μπορεί να αναλυθεί η εφαρμογή.

Κατά συνέπεια, μόλις ο εκπαιδευόμενος εξοικειωθεί με τις βασικές έννοιες μιας εφαρμογής, ακολουθεί η εισαγωγή των λειτουργιών που μπορούν να γίνουν με καθένα από αυτά τα στοιχεία.

Για την επεξεργασία κειμένου, τα παραδείγματα των βασικών εννοιών είναι η λέξη, η στήλη, το περίγραμμα, το φόντο. Για τα λογιστικά φύλλα - κελί, στήλη, φύλλο, βιβλίο εργασίας και σημείο, γραμμή, σχήμα, στρώμα για τους γραφικούς επεξεργαστές και τις εφαρμογές παρουσίασης, μερικές μόνο για να αναφέρουμε. Οι λειτουργίες που μπορούν να γίνουν είναι αρκετά παρόμοιες σε όλες τις εφαρμογές - προσθήκη, εισαγωγή, διαγραφή, επιλογή, αντιγραφή, μορφοποίηση κ.λπ. Το πόσο επιτυχής είναι η διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης εξαρτάται από την επιλογή της σωστής σειράς των εννοιών που εισάγονται και από το πόσο καλά είναι δομημένο το πρόγραμμα σπουδών.

Η εννοιολογικά προσανατολισμένη μέθοδος επικεντρώνεται στις δομές και τις έννοιες της εφαρμογής, η οποία γενικά δεν ταιριάζει στη βασική εκπαίδευση, αλλά χρησιμοποιείται μάλλον για πιο επαγγελματική εκπαίδευση εφαρμογών, δηλαδή όταν οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να χρησιμοποιούν μια εφαρμογή συχνά και ποικιλοτρόπως στην καθημερινή τους εργασία.

5.6 Προσανατολισμένη σε συγκεκριμένο εργαλείο

Η μέθοδος αυτή στοχεύει και ενθαρρύνει τη διδασκαλία προηγμένων δεξιοτήτων ή γνώσεων ενός εργαλείου ΤΠΕ. Η μέθοδος είναι χρήσιμη όταν οι εκπαιδευόμενοι έχουν ήδη κάποια προηγούμενη εμπειρία στην εφαρμογή και πρέπει να εκπαιδευτούν σε ένα νέο παρόμοιο εργαλείο ή πρέπει να μάθουν

νέα χαρακτηριστικά και επιλογές του εργαλείου που συμπληρώνουν αυτά που είχαν μάθει προηγουμένως για να γίνουν πιο αποτελεσματικοί στην εργασία τους.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, μία από τις μεγαλύτερες δυσκολίες προέρχεται από τις προηγούμενες γνώσεις και το επίπεδο δεξιοτήτων των παλαιών και των νέων εργαλείων (για παράδειγμα, υπάρχει μεγάλη διαφορά στη χρήση του Paint και του Photoshop για την επεξεργασία εικόνων, όπου οι ίδιες συντομεύσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εντελώς διαφορετικά πράγματα). Με τους ενήλικες εκπαιδευόμενους είναι μια συνηθισμένη κατάσταση όταν εκείνοι που έχουν καλές δεξιότητες στη χρήση του εργαλείου που έχουν συνηθίσει, δυσκολεύονται αρκετά να μάθουν ένα νέο. Η μέθοδος προσανατολισμένη στα εργαλεία αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος και στον προγραμματισμό της διαδικασίας μάθησης. Η διαδικασία διδασκαλίας χωρίζεται σε έναν αριθμό μεταβατικών επιπέδων, έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι να αποκτούν σταδιακά τις νέες δεξιότητες ένα επίπεδο τη φορά για να μάθουν να χρησιμοποιούν το νέο εργαλείο.

Τέλος, η αφηρημένη μέθοδος με προσανατολισμό στα εργαλεία είναι μια από τις κατάλληλες μεθόδους για την εκπαίδευση ενηλίκων, όπου οι εκπαιδευόμενοι με προηγούμενη εμπειρία από τον τομέα εκπαιδεύονται και αποκτούν δεξιότητες σε ένα νέο εργαλείο ή εφαρμογή ΤΠΕ με ουσιαστικό τρόπο.

6 Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών

Στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιαστεί μια συλλογή βέλτιστων πρακτικών από τις χώρες εταίρους. Μια βέλτιστη πρακτική είναι μια πρωτοβουλία, όπως ένα έργο, μια μεθοδολογία, μια ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού κ.λπ. που έχει τη δυνατότητα να μεταφερθεί σε μια διαφορετική γεωγραφική τοποθεσία και να έχει παρόμοια θετικά αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο.

Αυτές οι βέλτιστες πρακτικές επικεντρώνονται κυρίως στην **εκπαίδευση ενηλίκων**, στους τομείς της ανάπτυξης **ψηφιακών δεξιοτήτων** και της ανάπτυξης **γλωσσικών δεξιοτήτων**. Οι στόχοι αυτών των βέλτιστων πρακτικών ήταν να ενισχυθεί η απασχολησιμότητα των ατόμων άνω των 50 ετών που είτε βρίσκονται στη φάση αναζήτησης εργασίας είτε θα ήθελαν να βελτιώσουν την αξία τους για τον εργοδότη τους, μέσω της κατάρτισης δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για το σύγχρονο εργατικό δυναμικό.

Ο σκοπός της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών είναι να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για τους ενδιαφερόμενους όσον αφορά δράσεις που μπορούν να εφαρμοστούν στις τοπικές τους κοινότητες. Καθώς οι βέλτιστες πρακτικές που παρουσιάζονται στο παρόν κεφάλαιο έχουν απτά θετικά

αποτελέσματα, μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμο εργαλείο για την επίτευξη του στόχου της υποστήριξης των ηλικιωμένων για την ενίσχυση της απασχολησιμότητάς τους.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη συλλογή των βέλτιστων πρακτικών ήταν μια κοινή έρευνα όλων των εταίρων του έργου 4E, οι οποίοι εντόπισαν πρακτικές που σχετίζονται με τη θεματική του έργου στις χώρες τους και παρουσίασαν τα ευρήματά τους σε έναν αναλυτικό κατάλογο με βασικές πληροφορίες σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές και διαδικτυακούς συνδέσμους όπου μπορούν να αναζητηθούν πρόσθετες πληροφορίες. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας μπορείτε να τα βρείτε παρακάτω.

6.1 Τσεχική Δημοκρατία

Στήριξη για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης ενηλίκων 50+ SENIOR	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Εκπαίδευση ενηλίκων
Ακριβής τοποθεσία	Τσεχική Δημοκρατία
Τύπος μεθόδου	Οριζόντιες δεξιότητες, γλώσσα κ.λπ.
Ημερομηνία εφαρμογής	Από το 2013 έως το 2017, από το 2018 έως το 2022
Σύντομη περιγραφή	<p>Υποστήριξη για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης ενηλίκων 50+ Το SENIOR είναι ένα έργο που επικεντρώνεται στην ενίσχυση της εκπαίδευσης των ατόμων ηλικίας 50+ στην Τσεχική Δημοκρατία.</p> <p>Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Θετική Γήρανση για τη χρονική περίοδο 2013 - 2017 ακολουθείται επί του παρόντος από τη Στρατηγική για την Προετοιμασία για τη Γήρανση 2018 - 2022, σκοπός της οποίας είναι η διαμόρφωση μιας στρατηγικής προσέγγισης για την προετοιμασία της κοινωνίας για τη γήρανση, η οποία είναι εγγενώς ένα οριζόντιο θεματολόγιο και, ως εκ τούτου, περιλαμβάνει διάφορους τομείς της δημόσιας πολιτικής. Το πλαίσιο αυτό θα πρέπει να ανταποκρίνεται όχι μόνο στα προβλήματα που πλήττουν τους σημερινούς ηλικιωμένους, αλλά και να διαμορφώνει μέτρα για την προετοιμασία της γήρανσης της κοινωνίας στο σύνολό της, και συνεπώς να περιλαμβάνει άτομα όλων των ηλικιών. Είναι απαραίτητο να συνειδητοποιήσουμε ότι στην Τσεχική Δημοκρατία ζουν ήδη πολλές γενιές που σύντομα θα εισέλθουν στην τρίτη ηλικία και ότι πρέπει να προετοιμαστούμε συστηματικά για τη ζωή σε μια κοινωνία με μεγάλη διάρκεια ζωής.</p> <p>Από την αρχή του σχεδίου δράσης "Θετική Γήρανση", τα προγράμματα που δημιουργήθηκαν επικεντρώνονταν πάντα σε έναν από τους τομείς ανάπτυξης των ηλικιωμένων: 2014 - διατήρηση και υποστήριξη της ψυχικής και σωματικής υγείας, 2015 - διατήρηση και υποστήριξη της ανεξαρτησίας των ηλικιωμένων, 2016 - ενίσχυση και υποστήριξη των κοινωνικών επαφών και της βίωσης θετικών συναισθημάτων, 2017 - αύξηση της προστασίας της σωματικής και ψυχικής ασφάλειας των ηλικιωμένων και 2018 - τέχνη.</p>
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	<p>Το έργο έχει δύο διαφορετικές ομάδες-στόχους: μαθητές και ηλικιωμένους.</p> <p>Στόχος του έργου είναι η δημιουργία ενός εκπαιδευτικού μαθήματος, όπου υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών και ηλικιωμένων. Η νέα γενιά θα μεταδώσει τις γνώσεις της στους ηλικιωμένους. Οι φοιτητές θα έχουν το ρόλο των καθηγητών και των βοηθών. Οι καθηγητές λυκείου δημιουργούν εκπαιδευτικά προγράμματα για τους ηλικιωμένους.</p>

Αντιπροσωπευτικό υλικό	https://univ.cz/dalsi-vzdelavani-skol/vzdelavani-dospelych http://www.nuv.cz/senior http://www.nuv.cz/senior-50
Πηγές (βιβλία, άρθρα, έγγραφα, σύνδεσμοι) ή/και πρόσθετες πηγές	https://icv.mendelu.cz/u3v/30985-mezinarodni-projekt-idemasap-50plus
Παρόμοια έργα ή πιθανή/ενδεχόμενη έμπνευση από όλο τον κόσμο	https://www.esfcr.cz/projekty-oplzz/-/asset_publisher/0vxsQYRpZsom/content/vyuziti-zkusenosti-stribrne-generace-?inheritRedirect=false

Αξιοποιήστε την εμπειρία της "ασημένιας γενιάς"	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Ανεργία των ατόμων 50+, Ανταλλαγή εμπειριών
Ακριβής τοποθεσία	Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Αυστρία, Σλοβακία
Τύπος μεθόδου	οριζόντιες δεξιότητες, γλώσσα κ.λπ.
Ημερομηνία εφαρμογής	Από 2/4/2012 έως 31/3/2014
Σύντομη περιγραφή	Ο κύριος στόχος του έργου ήταν η ανταλλαγή εμπειριών και η μεταφορά καλών πρακτικών για την αντιμετώπιση της υψηλής ανεργίας των ατόμων άνω των 50 ετών, η οποία οφείλεται σε περιορισμούς όσον αφορά την ηλικία, την υγεία, τις γνώσεις και ταυτόχρονα σε αδικαιολόγητα εμπόδια από την πλευρά των εργοδοτών. Τα άτομα αυτής της κατηγορίας αντιμετωπίζουν μια σειρά από προβλήματα και εμπόδια, ενώ είναι και τα πιο ευάλωτα στην ανεργία. Όταν οι πρακτικές αλλάζουν και οι επιχειρήσεις αναδιαρθρώνονται, οι άνθρωποι αυτοί είναι οι πρώτοι που χάνουν τη δουλειά τους. Επιπλέον, μόλις ανακτήσουν την εργασία τους, αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια κυρίως λόγω της ηλικίας τους.

<p>Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο</p>	<p>Το έργο είχε πολλές διαφορετικές ομάδες-στόχους: Εργατικό Γραφείο της Τσεχικής Δημοκρατίας, ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα, εργοδότες.</p> <p>Καθώς χάρη στα πρόσφατα εισαχθέντα καινοτόμα μέτρα, μπορούν να έχουν έμμεση επίδραση στους ίδιους τους ανέργους άνω των 50 ετών. Σκοπός των δραστηριοτήτων του έργου ήταν να παράσχει στην ομάδα-στόχο των οργανώσεων μια ολοκληρωμένη άποψη του θέματος, μεταξύ άλλων μέσω παραδειγμάτων καλής πρακτικής από το εξωτερικό, και να συμβάλει έτσι στη θετική επίδραση στην εξέλιξη της κατάστασης της ανεργίας. Μερικός στόχος του έργου ήταν να διδάξει τους βασικούς φορείς στην Τσεχική Δημοκρατία να εργάζονται αποτελεσματικά με άτομα άνω των 50 ετών στην αγορά εργασίας, ώστε να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό τους και να τους επιτρέψουν να παραμείνουν στην απασχόληση. Οι στόχοι αυτοί επρόκειτο να επιτευχθούν μέσω της μεταφοράς δοκιμασμένων διαδικασιών και προσεγγίσεων από το εξωτερικό και της από κοινού ανάπτυξης προϊόντων προσαρμοσμένων στις συνθήκες της Τσεχικής Δημοκρατίας.</p> <p>Οι επιμέρους στόχοι ήταν να αναπτυχθεί μια ανάλυση των προσεγγίσεων σε τρεις ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία, Αυστρία, Σλοβακία) και να διατυπωθούν συστάσεις και μεθοδολογίες για τους βασικούς φορείς στην Τσεχική Δημοκρατία.</p>
<p>Αντιπροσωπευτικό υλικό</p>	<p>https://www.esfcr.cz/projekty-oplzz/-/asset_publisher/0vxsQYRpZsom/content/vyuziti-zkusenosti-stribrne-generace-?inheritRedirect=false</p>
<p>Πηγές (βιβλία, άρθρα, έγγραφα, σύνδεσμοι) ή/και πρόσθετες πηγές</p>	<p>http://www.damaco.cz/vyuziti-zkusenosti-stribrne-generace-020/</p>
<p>Παρόμοια έργα ή πιθανή/ενδεχόμενη έμπνευση από όλο τον κόσμο</p>	<p>https://www.aivd.cz/ https://www.adoma-os.cz/projekt-50/</p>

6.2 Σουηδία

E-improve(r)	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Ανεργία των ατόμων 50+, Ανταλλαγή εμπειριών
Ακριβής τοποθεσία	Ισπανία, Ιταλία, Σουηδία, Πολωνία
Τύπος μεθόδου	Μάθηση μέσω της πράξης, προσωπικά σχέδια για την ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφορικής, ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου
Ημερομηνία εφαρμογής	Από 2016-10-01-2019-05-31

<p>Σύντομη περιγραφή</p>	<p>Ο κύριος στόχος του έργου E-improve(r), που χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Erasmus+, ήταν η ανάπτυξη ενός διαδικτυακού μαθήματος για εκπαιδευτές και καθηγητές δεξιοτήτων πληροφορικής σε επιχειρήσεις που εργάζονται με ενήλικες εκπαιδευόμενους. Το υλικό και οι ενότητες του μαθήματος βοηθούν τους εκπαιδευτές να χρησιμοποιήσουν διαφορετικές μεθόδους για να εμπνεύσουν και να ενδυναμώσουν τους ενήλικες εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν δεξιότητες πληροφορικής και να εξοικειωθούν με τις βασικές έννοιες που είναι απαραίτητες για την εργασία με τις σημερινές διαδικτυακές πλατφόρμες και τις on-line επιχειρήσεις.</p> <p>Οι δεξιότητες πληροφορικής και η επιχειρηματική σκέψη είναι σημαντικές σχεδόν σε κάθε τομέα της σημερινής οικονομίας, καθώς είναι δυνατή η προσέγγιση ενός πολύ ευρύτερου φάσματος δυνητικών πελατών για εταιρείες κάθε μεγέθους, ακόμη και για τις μικρότερες, στη χώρα σας ή/και στο εξωτερικό. Πολλές εταιρείες και οργανισμοί επιθυμούν να αξιοποιήσουν αυτή τη δυνατότητα και εκτιμούν τα μέλη του προσωπικού που είναι σε θέση να συμβάλουν με τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους στην περαιτέρω ανάπτυξη αυτού του τομέα. Με τη βοήθεια των εργαλείων του έργου, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να εξετάσουν τον εαυτό τους σε ποιο επίπεδο βρίσκονται και ποιες δεξιότητες πιθανόν να πρέπει να αποκτήσουν. Εκτός από το θεωρητικό υλικό που θα μελετήσουν, συντάσσοντας ένα επιχειρηματικό σχέδιο on-line σε ένα διευκολυνόμενο περιβάλλον, οι εκπαιδευόμενοι έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία, ακολουθώντας βήμα προς βήμα οδηγίες για τη δημιουργία και τη διαχείριση διαδικτυακών καταστημάτων χρησιμοποιώντας διάφορες πλατφόρμες και συστήματα πληρωμών.</p>
<p>Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο</p>	<p>Το έργο είχε δύο διαφορετικές ομάδες-στόχους: καθηγητές/εκπαιδευτές και φοιτητές.</p> <p>Δάσκαλοι: 80 εκπαιδευτές από τις συμμετέχουσες χώρες και τους συνεργαζόμενους οργανισμούς έλαβαν μέρος στις δραστηριότητες των μαθημάτων δια ζώσης και μέσω διαδικτύου και έλαβαν πιστοποιητικό ολοκλήρωσης. Έδωσαν πολύτιμη ανατροφοδότηση για τη βελτίωση του υλικού των μαθημάτων και επικαιροποίησαν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους για την ενδυνάμωση των μαθητών τους ώστε να συμπληρώσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους σε διάφορους τομείς με δεξιότητες πληροφορικής και επιχειρηματική σκέψη.</p> <p>Φοιτητές από διάφορες περιοχές: 240 εκπαιδευόμενοι συμμετείχαν σε μαθήματα υπό την καθοδήγηση των εκπαιδευτών του έργου κατά τη διάρκεια της περιόδου του έργου.</p> <p>Όλα τα εργαλεία του έργου που αναπτύχθηκαν είναι διαθέσιμα και οι ενότητες χρησιμοποιούνται από τους συμμετέχοντες οργανισμούς για</p>

	τη συμπλήρωση των μαθημάτων τους με τις ενότητες δεξιοτήτων πληροφορικής και επιχειρηματικότητας.
Αντιπροσωπευτικό υλικό	www.svefi.net/e-mprover
Πηγές (βιβλία, άρθρα, έγγραφα, σύνδεσμοι) ή/και πρόσθετες πηγές	https://emprover.inerciadigital.com http://167.99.83.198/

6.3 Ουγγαρία

Well-being Living Lab Nagykonácsi	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Ανεργία των ατόμων 50+, Ανταλλαγή εμπειριών
Ακριβής τοποθεσία	Ουγγαρία
Τύπος μεθόδου	Μεθοδολογία ζωντανού εργαστηρίου
Ημερομηνία εφαρμογής	Σε εξέλιξη από το 2010
Σύντομη περιγραφή	<p>Το 2010 η TREBAG δημιούργησε ένα Innovation Lodge και το Well-being Living Lab στο Nagykonácsi, το οποίο έγινε μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Living Labs (EoLL) το 2011. Το ζωντανό εργαστήριο βασίζεται στα αποτελέσματα πολυάριθμων εθνικών και ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών έργων και στις δραστηριότητες E&A που βασίζονται στην τεχνογνωσία της TREBAG.</p> <p>Τα Living Labs ορίζονται ως οικοσυστήματα ανοικτής καινοτομίας με επίκεντρο τον χρήστη, τα οποία βασίζονται στη συστηματική προσέγγιση της συνδημιουργίας των χρηστών, ενσωματώνοντας διαδικασίες έρευνας και καινοτομίας σε πραγματικές κοινότητες και περιβάλλοντα. Τα LLs λειτουργούν ως μεσάζοντες μεταξύ πολιτών, ερευνητικών οργανισμών, επιχειρήσεων, πόλεων και περιφερειών για την από κοινού δημιουργία αξίας.</p> <p>Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του εργαστηρίου Nagykonácsi Well-being Living Lab έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη συμμετοχή και την ευημερία των ηλικιωμένων. Ειδικά έργα για άτομα 50+ έχουν δρομολογηθεί και υλοποιηθεί με τη συμμετοχή ηλικιωμένων πολιτών. Περιελάμβαναν προγράμματα για την εμπλοκή των πολιτών, τη σωματική και πνευματική ικανότητα, πολιτιστικά προγράμματα και διάφορα προγράμματα μάθησης.</p> <p>Προκειμένου να επιτύχει τους στόχους του και να επιδιώξει τον μέγιστο δυνατό αντίκτυπο, το Living Lab συνεργάζεται με πολλούς περιφερειακούς και τοπικούς φορείς, όπως ο Δήμος Nagykonácsi, οι τοπικές οργανώσεις αθλητισμού και νεολαίας, τα δημόσια και επαγγελματικά σχολεία, καθώς και ο επιχειρηματικός κόσμος.</p>
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	<p>Η κύρια ομάδα-στόχος του ζωντανού εργαστηρίου είναι διάφοροι. Τα κύρια σημεία εστίασης είναι οι οικογένειες, οι νέοι και οι ηλικιωμένοι.</p> <p>Οι ηλικιωμένοι περιλαμβάνουν τόσο τους ενεργούς στην αγορά εργασίας όσο και τους ήδη συνταξιούχους.</p>
Αντιπροσωπευτικό υλικό	http://trebag.hu/living_lab

Πηγές (βιβλία, άρθρα, έγγραφα, σύνδεσμοι) ή/και πρόσθετες πηγές	https://enoll.org/
Παρόμοια έργα ή πιθανή/ενδεχόμενη έμπνευση από όλο τον κόσμο	www.kifli.eu http://www.menta.uma.es/

6.4 Ιταλία

Βελτίωση των υπηρεσιών προσωπικής φροντίδας μέσω των ΤΠΕ	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων
Ακριβής τοποθεσία	Περιφέρεια Marche, Ιταλία
Τύπος μεθόδου	Κατάρτιση στην εργασία, ΤΠΕ
Ημερομηνία εφαρμογής	Από το 2012 έως το 2014
Σύντομη περιγραφή	Κατάρτιση ενηλίκων 50+, ενεργών και εργαζόμενων σε υπηρεσίες προσωπικής φροντίδας για τη βελτίωση των ικανοτήτων, της τεχνογνωσίας και των κοινωνικών δεξιοτήτων τους στην παροχή υπηρεσιών, ενσωματώνοντας λύσεις ΤΠΕ (μέσω Η/Υ, tablet, smartphone κ.λπ.) στις παραδοσιακές μεθόδους και τεχνικές παρέμβασης.
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	Οι κύριοι στόχοι του έργου ήταν: <ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών • Ενσωμάτωση των ΤΠΕ στις παραδοσιακές υπηρεσίες

Ενίσχυση της ομαδικής εργασίας στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και προσωπικής φροντίδας	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων
Ακριβής τοποθεσία	Περιφέρεια Marche, Ιταλία
Τύπος μεθόδου	Εκπαίδευση στην εργασία, κοινωνικές δεξιότητες, ομαδική εργασία
Ημερομηνία εφαρμογής	2017
Σύντομη περιγραφή	Κατάρτιση ενηλίκων 50+, ενεργών και εργαζόμενων σε υπηρεσίες προσωπικής φροντίδας για τη βελτίωση των ικανοτήτων, της τεχνογνωσίας και των κοινωνικών δεξιοτήτων τους στην παροχή υπηρεσιών, με την ανάπτυξη μεθοδολογιών και πρακτικών ομαδικής

	εργασίας (γιατροί, νοσηλευτές, θεραπευτές αποκατάστασης, κοινωνική φροντίδα, τυπική και άτυπη φροντίδα) και την ενσωμάτωσή τους σε καθιερωμένες τεχνικές και διαδικασίες.
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	Οι κύριοι στόχοι του έργου ήταν: <ul style="list-style-type: none">• Βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών• Μείωση των σφαλμάτων μέσω της ομαδικής εργασίας

Πώς να προετοιμαστείτε για τη διεθνοποίηση	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων
Ακριβής τοποθεσία	Περιφέρεια Marche, Ιταλία
Τύπος μεθόδου	Κατάρτιση στην εργασία, ΤΠΕ, ξένες γλώσσες
Ημερομηνία εφαρμογής	Από το 2016 έως το 2018
Σύντομη περιγραφή	Κατάρτιση για ενήλικες 50+ που εργάζονται στον τομέα των μεταφορών και της εφοδιαστικής (διαχείριση αποθήκης) για τη βελτίωση των ικανοτήτων, της τεχνογνωσίας και των κοινωνικών δεξιοτήτων τους στη διαχείριση των υπηρεσιών της εταιρείας σε μια κατάσταση αλλαγών στις μεταφορές, την αποθήκευση, την εφοδιαστική εμπορευμάτων και τα εισερχόμενα και εξερχόμενα υλικά.
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	Οι κύριοι στόχοι του έργου ήταν: <ul style="list-style-type: none">• Βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών• Αλλαγή από τοπικό σε παγκόσμιο προσανατολισμό

Πώς να ενισχύσετε τη διεθνοποίηση	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων
Ακριβής τοποθεσία	Περιφέρεια Marche, Ιταλία
Τύπος μεθόδου	Κατάρτιση στην εργασία, ΤΠΕ, ξένες γλώσσες
Ημερομηνία εφαρμογής	Από το 2016 έως το 2018

Σύντομη περιγραφή	Κατάρτιση για ενήλικες 50+ που εργάζονται σε θέσεις εργασίας Front Office εντός ΜΜΕ με προσανατολισμό στη διεθνοποίηση, για τη βελτίωση των ικανοτήτων, της τεχνογνωσίας και των κοινωνικών δεξιοτήτων τους (ΤΠΕ, ξένες γλώσσες, επικοινωνία, υποβολή εκθέσεων κ.λπ.) κατά την παροχή υπηρεσιών σε εσωτερικούς και εξωτερικούς πελάτες.
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	<p>Οι κύριοι στόχοι του έργου ήταν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών • Κλιμάκωση του μεγέθους της εταιρείας • Διαχωρισμός front- και back-office • Ενσωμάτωση στις αλυσίδες εφοδιασμού

Εισαγωγή στη διευκόλυνση συναντήσεων	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων
Ακριβής τοποθεσία	Περιφέρεια Marche, Ιταλία
Τύπος μεθόδου	Παρουσιάσεις, παιχνίδι ρόλων
Ημερομηνία εφαρμογής	Από το 1999 έως το 2001
Σύντομη περιγραφή	Εκπαίδευση ενηλίκων 50+ που εργάζονται στη διοίκηση συνιδιοκτησιών, για την εισαγωγή τους σε τεχνικές διευκόλυνσης μέσω παιχνιδιού ρόλων, για την καλύτερη διαχείριση των συγκρούσεων κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων των συνιδιοκτησιών.
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	<p>Οι κύριοι στόχοι του έργου ήταν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη της ικανότητας των διαχειριστών συνιδιοκτησίας να διευκολύνουν τις συνεδριάσεις • Εισαγωγή στη διαχείριση συγκρούσεων, την ενεργητική ακρόαση και τη μη βίαιη επικοινωνία

6.5 Ισπανία

Speak-app: δεξιότητες προφορικής επικοινωνίας για ενήλικες σε ξένες γλώσσες	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων

Ακριβής τοποθεσία	Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστρία, Ηνωμένο Βασίλειο.
Τύπος μεθόδου	Μεθοδολογία εκπαίδευσης ενηλίκων και αυθεντική μάθηση.
Ημερομηνία εφαρμογής	Από 01/09/2017 έως 30/08/2019
Σύντομη περιγραφή	<p>Το έργο Speak-app, που χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+, είχε ως κύριο στόχο τη δημιουργία ενός διαδικτυακού μαθήματος για καθηγητές και εκπαιδευτές ξένων γλωσσών για ενήλικες εκπαιδευόμενους σχετικά με συγκεκριμένες μεθοδολογίες για την προώθηση της ανάπτυξης επικοινωνιακών δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες.</p> <p>Το διαδικτυακό μάθημα συμπληρώθηκε με μια εφαρμογή για να εξασκούνται στη γλώσσα που μαθαίνουν με φυσικούς ομιλητές. Αρκετές ερευνητικές εργασίες τεκμηριώνουν ότι η χρήση της γλώσσας σε πραγματικές καταστάσεις βελτιώνει και παρακινεί τους μαθητές να συνεχίσουν να μαθαίνουν. Οι μαθητές αντιστοιχίζονται με βάση το γλωσσικό τους επίπεδο και τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα για να τους βοηθήσουν να βρουν θέματα για συζητήσεις.</p>
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	<p>Το έργο είχε δύο διαφορετικές ομάδες-στόχους: καθηγητές/εκπαιδευτές και φοιτητές.</p> <p>Δάσκαλοι: 150 εκπαιδευτικοί από όλη την Ευρώπη συμμετείχαν στο διαδικτυακό μάθημα και έλαβαν δίπλωμα ολοκλήρωσης. Επικαιροποίησαν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους για να παρακινήσουν τους μαθητές τους να συνεχίσουν να μαθαίνουν.</p> <p>Φοιτητές ξένων γλωσσών: 170 μαθητές ξένων γλωσσών είναι εγγεγραμμένοι στην εφαρμογή για να συναντήσουν μαθητές με παρόμοιο γλωσσικό επίπεδο και ενδιαφέροντα.</p> <p>Όλα τα εργαλεία είναι διαθέσιμα και λειτουργούν.</p>
Αντιπροσωπευτικό υλικό	http://www.speakapp.eu/
Πηγές (βιβλία, άρθρα, έγγραφα, σύνδεσμοι) ή/και πρόσθετες πηγές	https://app.speakapp.eu/
Παρόμοια έργα ή πιθανή/ενδεχόμενη έμπνευση από όλο τον κόσμο	Εφαρμογή Tandem: https://www.tandem.net/es

6.6 Ελλάδα

Slowlearning Project	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Ένα πρόγραμμα Erasmus+ που αποσκοπεί στην εκπαίδευση εκπαιδευτών πληροφορικής στις απαιτούμενες ειδικές δεξιότητες ώστε να διδάσκουν ηλικιωμένους.
Ακριβής τοποθεσία	Ελλάδα, Σλοβενία, Ισπανία, Δανία
Τύπος μεθόδου	Ανάπτυξη ικανοτήτων, κατάρτιση και ανταλλαγή ορθών πρακτικών
Ημερομηνία εφαρμογής	2019 - σήμερα
Σύντομη περιγραφή	<p>Κύριοι στόχοι του έργου είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καλύτερη κατανόηση των προσδοκιών και των αναγκών των ανώτερων στελεχών σε περιβάλλοντα μάθησης, με έμφαση στην κατάρτιση στον τομέα της πληροφορικής, • Βελτιωμένη γνώση και χρήση παιδαγωγικών εργαλείων, νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση των ηλικιωμένων, • Ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των εταίρων, • Δημιουργία των βασικών θεωρητικών βάσεων για την εφαρμογή της εκπαίδευσης της πληροφορικής στους ηλικιωμένους, • Γνωρίστε τους ηλικιωμένους ως μια εξαιρετικά διαφορετική ομάδα ενήλικων εκπαιδευομένων για τους οποίους η εκπαίδευση προετοιμάζεται σύμφωνα με τις ανάγκες τους και γι' αυτούς.
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	<ul style="list-style-type: none"> - Συλλογή των υφιστάμενων καινοτόμων και αποτελεσματικών πρακτικών και εργαλείων για τη διδασκαλία της τεχνολογίας στους ηλικιωμένους - Επαγγελματικό προφίλ των εκπαιδευτών πληροφορικής των ηλικιωμένων - Πρόγραμμα κατάρτισης για εκπαιδευτές πληροφορικής - Βίντεο για την ανταλλαγή επιτυχημένων εμπειριών από εκπαιδευτικούς και ηλικιωμένους
Αντιπροσωπευτικό υλικό	https://mailchi.mp/df7a7b0d48be/2nd-slowlearning-newsletter
Πηγές (βιβλία, άρθρα, έγγραφα, σύνδεσμοι) ή/και πρόσθετες πηγές	https://slowlearning.eu/slowlearning-project-for-seniors/
Παρόμοια έργα ή πιθανή/ενδεχόμενη έμπνευση από όλο τον κόσμο	-

50 και Ελλάς (50+ Ελλάδα): Πρόσβαση στον ψηφιακό κόσμο

Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Ένα βιβλίο που διδάσκει στους μεγαλύτερους τη χρήση tablet και smartphone με απλό ύφος, πολλές εικόνες και επεξηγήσεις.
Ακριβής τοποθεσία	Αθήνα, Ελλάδα
Τύπος μεθόδου	Εκπαιδευτικό υλικό με τη μορφή βιβλίου
Ημερομηνία εφαρμογής	2012-σήμερα
Σύντομη περιγραφή	Στόχος είναι να εξοικειωθούν οι ηλικιωμένοι με τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, ώστε να κάνουν την καθημερινή τους ζωή καλύτερη και ευκολότερη. Πιο συγκεκριμένα, διδάσκονται πώς να χρησιμοποιούν ταμπλέτες και έξυπνες συσκευές, να περιηγούνται στο διαδίκτυο (web), να χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Social Media) και άλλες χρήσιμες εφαρμογές (π.χ. σημειώσεις, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, χάρτες Google) κ.λπ.
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	Περισσότεροι από 7.500 άνθρωποι έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα από το 2012 μέχρι σήμερα.
Αντιπροσωπευτικό υλικό	Ένα κεφάλαιο του βιβλίου είναι διαθέσιμο εδώ: https://www.50plus.gr/wp-content/uploads/2020/05/M2-book-Kef-04-051-056-2018.pdf
Πηγές (βιβλία, άρθρα, έγγραφα, σύνδεσμοι) ή/και πρόσθετες πηγές	Όλο το βιβλίο είναι δωρεάν προσβάσιμο για τα μέλη του 50+ Ελλάς (50+ Greece). Η συνδρομή κοστίζει 15 ευρώ ετησίως: https://www.50plus.gr/%ce%b3%ce%af%ce%bd%ce%b5-%ce%bc%ce%ad%ce%bb%ce%bf%cf%82/
Παρόμοια έργα ή πιθανή/ενδεχόμενη έμπνευση από όλο τον κόσμο	-

6.7 Λιθουανία

Κέντρο κατάρτισης PRO (mokymaiPRO.lt)	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων
Ακριβής τοποθεσία	Λιθουανία και όλες οι χώρες του εξωτερικού, όπου ζουν Λιθουανοί μετανάστες
Τύπος μεθόδου	Διαδικτυακή μάθηση, δια βίου μάθηση
Ημερομηνία εφαρμογής	Από το 2010 έως σήμερα

<p>Σύντομη περιγραφή</p>	<p>Το Training Center PRO παρέχει διάφορα είδη μαθημάτων, όπως διοίκηση, λογιστική και οικονομικά, διαχείριση προσωπικού και πωλήσεων, μάρκετινγκ, αρχειοθέτηση, ψυχολογία και πολλά άλλα μαθήματα από το 2010.</p> <p>Η τεχνολογική πρόοδος επιτρέπει στο Κέντρο Κατάρτισης PRO να παρέχει εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε όλη τη Λιθουανία και στο εξωτερικό. Οι εκπαιδεύσεις σε αίθουσες διδασκαλίας οργανώθηκαν στις μεγαλύτερες πόλεις της Λιθουανίας, ενώ η εξ αποστάσεως εκπαίδευση επιλέγεται με χαρά όχι μόνο από τους κατοίκους όλων των λιθουανικών πόλεων, αλλά και από Λιθουανούς ομογενείς που ζουν στην Ελλάδα, την Αγγλία, τη Νορβηγία, τις ΗΠΑ και άλλες χώρες.</p> <p>Όλο το εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται με συμπυκνωμένο τρόπο και είναι εύκολα κατανοητό, τα τεστ είναι διαδραστικά, σε ορισμένα μαθήματα παρέχονται βίντεο ως συμπλήρωμα του υλικού. Η εκπαίδευση είναι διαθέσιμη πιο γρήγορα (ακόμη και σε λιγότερο από μία ώρα), σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου και οποιαδήποτε ώρα, η μόνη προϋπόθεση είναι το διαδίκτυο και ο υπολογιστής.</p>
<p>Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο</p>	<p>Παρακολουθώντας την αγορά των υπηρεσιών κατάρτισης και ανταποκρινόμενο στις ανάγκες των χρηστών, το Κέντρο Κατάρτισης PRO προσφέρει την πιο κατάλληλη πρακτική κατάρτιση μέχρι σήμερα, εστιασμένη στις ανάγκες της αγοράς.</p> <p>Τα σύγχρονα εργαλεία ηλεκτρονικής μάθησης δίνουν την ευκαιρία να προσεγγίσουν τους ανθρώπους σε όλη τη χώρα, ακόμη και πέρα από τα σύνορά της. Δεν υπάρχουν ηλικιακά όρια για τους συμμετέχοντες στις εκπαιδεύσεις στην αίθουσα διδασκαλίας ή εξ αποστάσεως - τόσο οι νέοι όσο και οι ηλικιωμένοι είναι ευπρόσδεκτοι στις εκπαιδεύσεις του Εκπαιδευτικού Κέντρου PRO.</p> <p>Περίπου 500 εκπαιδευόμενοι κάθε χρόνο παρακολουθούν μαθήματα ηλεκτρονικής μάθησης στη διεύθυνση www.mokymaiopro.lt.</p>
<p>Αντιπροσωπευτικό υλικό</p>	<p>http://mokymaiopro.lt/</p>
<p>Πηγές (βιβλία, άρθρα, έγγραφα, σύνδεσμοι) ή/και πρόσθετες πηγές</p>	<p>https://www.facebook.com/mokymaiopro</p>
<p>Παρόμοια έργα ή πιθανή/ενδεχόμενη έμπνευση από όλο τον κόσμο</p>	<p>Coursera.org - μια διεθνής πλατφόρμα μάθησης, η οποία προσφέρει MOOS (μαζικά ανοικτά διαδικτυακά μαθήματα), καθώς και πιστοποιήσεις και πτυχία σε διάφορα θέματα.</p>

Αισθάνομαι νεότερος γερνώντας (FYGO)	
Θέμα της βέλτιστης πρακτικής	Δια βίου μάθηση Σχέδιο μαθησιακής σύμπραξης Grundtvig
Ακριβής τοποθεσία	Ιταλία, Τουρκία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κάτω Χώρες, Φινλανδία, Σλοβακία, Τσεχική Δημοκρατία, Ρουμανία, Πολωνία, Ελλάδα, Λιθουανία, Νορβηγία, Κύπρος, Βουλγαρία
Τύπος μεθόδου	Οριζόντιες δεξιότητες, ενεργός γήρανση, δια βίου μάθηση
Ημερομηνία εφαρμογής	Από το 2012 έως το 2014
Σύντομη περιγραφή	<p>Οι κύριοι στόχοι του προγράμματος "Νιώθοντας νεότερος γερνώντας" ήταν:</p> <p>1) να συνδεθούν νέοι και ηλικιωμένοι μέσω της άτυπης μάθησης, 2) να εξασφαλιστεί ότι ο γηράσκων πληθυσμός θα ενσωματώνεται καλύτερα και συνεχώς στα τρέχοντα πολιτιστικά, κοινωνικά, πολιτικά, τεχνολογικά ή οικονομικά γεγονότα της ζωής.</p> <p>Εταίροι από 14 διαφορετικές χώρες οργάνωσαν επισκέψεις μελέτης, δημιούργησαν κατευθυντήριες γραμμές φιλικές προς τους ηλικιωμένους για την προσέγγιση των διαδικτυακών πόρων και διοργάνωσαν καινοτόμες εκπαιδεύσεις ΤΠΕ για ηλικιωμένους πολίτες. Η τελική αποστολή του έργου ήταν η ανάπτυξη μιας διαδικτυακής πύλης για τον ηλικιωμένο πληθυσμό, ώστε να είναι καλύτερα και συνεχώς ενσωματωμένος.</p>
Κύρια αποτελέσματα για την ομάδα-στόχο	<p>Οι κύριοι στόχοι του έργου ήταν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να προωθήσει τη δημιουργία μιας κουλτούρας ενεργού γήρανσης ως μιας δια βίου διαδικασίας, • να εξασφαλιστεί ότι ο ταχέως αυξανόμενος πληθυσμός των ατόμων που σήμερα βρίσκονται στα τέλη της δεκαετίας των 50 και άνω θα έχει ευκαιρίες για απασχόληση και ενεργό συμμετοχή στην κοινωνική και οικογενειακή ζωή, μεταξύ άλλων μέσω του εθελοντισμού, της δια βίου μάθησης, της πολιτιστικής έκφρασης και του αθλητισμού, • τη συμμετοχή των νέων γενεών σε αυτές τις δραστηριότητες. <p>Το έργο βραβεύτηκε ως έργο STAR από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.</p>
Αντιπροσωπευτικό υλικό	https://epale.ec.europa.eu/en/resource-centre/content/feeling-younger-getting-older-project-activity-reports
Πηγές (βιβλία, άρθρα, έγγραφα, σύνδεσμοι) ή/και πρόσθετες πηγές	<p>https://www.facebook.com/FYGO-Feeling-Younger-by-Getting-Older-124027487780786/</p> <p>https://emrbi.org/feeling-younger-by-getting-older/</p> <p>https://epale.ec.europa.eu/en/blog/case-study-feeling-younger-getting-older-fygo</p>

<p>Παρόμοια έργα ή πιθανή/ενδεχόμενη έμπνευση από όλο τον κόσμο</p>	<p>Το Πανεπιστήμιο της Τρίτης Ηλικίας - μια ανεξάρτητη, μη κυβερνητική οργάνωση που εργάζεται με ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις ευκαιρίες τους, καθώς και τις καινοτομίες της κοινωνικής πολιτικής και τις αλλαγές στη ζωή.</p>
---	--

7 Συμπεράσματα

Το επίπεδο ανεργίας των ατόμων άνω των 50 ετών αυξάνεται ανησυχητικά και απαιτεί μία καινοτόμο προσέγγιση. Η έρευνα που διεξήχθη σε κάθε χώρα των εταίρων του έργου έδειξε ότι οι κοινωνικές δεξιότητες, οι ψηφιακές δεξιότητες, η επικοινωνία και οι γλωσσικές δεξιότητες είναι οι πιο σημαντικές ικανότητες στην τρέχουσα αγορά εργασίας. Τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι 50+ που καταγράφηκαν σε όλες τις χώρες εταίρους περιλαμβάνουν την έλλειψη ευελιξίας, την αντίσταση στις αλλαγές και τις δυσκολίες ομαδικής εργασίας.

Για την εκπαίδευση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας απαιτούνται καινοτόμες εκπαιδευτικές μέθοδοι που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, με μεγάλη έμφαση στις νέες τεχνολογίες ως εργαλείο κατάρτισης, την εξατομικευμένη μάθηση, καθώς και την ευέλικτη μάθηση, τη μάθηση με βάση τις ικανότητες και τα προβλήματα, την ηλεκτρονική μάθηση και την επικύρωση των δεξιοτήτων και των γνώσεων που αποκτώνται μέσω της μη τυπικής εκπαίδευσης.

Σήμερα, οι οριζόντιες δεξιότητες αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία και εκτίμηση στους χώρους εργασίας, από τις οποίες οι επικοινωνιακές δεξιότητες, η ομαδική εργασία, η ανθεκτικότητα και η δημιουργικότητα είναι οι πιο συχνά αναφερόμενες στις αγγελίες εργασίας. Επιπλέον, τα γλωσσικά προσόντα (και ιδίως τα αγγλικά) είναι όλο και πιο ζωτικής σημασίας στην εργασία, γεγονός που αποτελεί πρόκληση για μια μεγάλη ομάδα 50χρονων. Χρειάζεται μια νέα προσέγγιση για την παροχή γλωσσικής κατάρτισης σε ενήλικες, όπως η μάθηση βάσει εργασιών, η γλωσσική εκμάθηση με τη βοήθεια υπολογιστή ή η επικοινωνιακή προσέγγιση. Εκτός αυτού, οι δεξιότητες ΤΠΕ, οι οποίες είναι σταδιακά ζωτικής σημασίας στον σημερινό κόσμο, πρέπει να διδάσκονται στους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας με γρήγορο και μη παραδοσιακό τρόπο.

Στις χώρες των εταίρων του έργου έχουν αναληφθεί πολλές πρωτοβουλίες και έργα από τα οποία μπορούν να αντληθούν παραδείγματα για να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας να προσαρμοστούν στην αγορά εργασίας που απαιτεί νέου είδους δεξιότητες από τους εργαζόμενους.

8 Βιβλιογραφία

[Lipmanowicz 2014] Lipmanowicz, McCandless, 2014, *The Surprising Power of Liberating Structures: Liberating Structures Press, Liberating Structures Press: Simple Rules to Unleash A Culture of Innovation*

[Kristiansen 2014] Kristiansen, Rasmussen, 2014, *Building a better business using the LEGO serious play method*, Hoboken, NJ: Wiley

[Laloux 2014] Laloux, 2014, *Reinventing Organizations: Λαλουίν: Ένας οδηγός για τη δημιουργία οργανισμών εμπνευσμένων από το επόμενο στάδιο της ανθρώπινης συνείδησης: A Guide to Creating Organizations Inspired by the Next Stage of Human Consciousness*, Βρυξέλλες, Βέλγιο: Nelson Parker

[Burns 2002] Burns, 2002, *The Adult Learner at Work: Burnner: The Challenges of Lifelong Education in the New Millenium (Οι προκλήσεις της δια βίου εκπαίδευσης στη νέα χιλιετία)*. 2^η έκδοση, Crows Nest, NSW: Allen & Unwin